

Lovec

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

XLIX. LETNIK

ŠT. 4

JULIJ - MALI SRPAN 1966

Foto VI. Pleničar

Zahvalna brzojavka tovariša Tita

Lok 232 Beograd telex 9210 21 31 1457

*Lovski zvezi Slovenije,
Ljubljana, Župančičeva 9*

*Najtopleje se zahvaljujem za čestitke
in želje, ki ste mi jih poslali za moj
rojstni dan*

Josip Broz-Tito

S seje upravnega odbora Lovske zveze Slovenije

Upravni odbor LZS je na seji 11. junija t. l. imel na dnevnem redu 5 točk, med njimi razpravo o tezah pravil lovske organizacije ter proračun organizacije in sklada LZS za lov. leto 1966/67. Seji je predsedoval podpredsednik LZS Tine Remškar, ki vodi Lovsko zvezo Slovenije od 12. marca t. l., ko je dr. Jože Benigar odstopil kot predsednik.

Na prejšnji seji upravnega odbora je bilo sporočeno in tudi objavljeno v »Lovcu« št. 2/66, da se že z lov. letom 1965/66 ukinja 1 % prispevek od uplenjene divjadi za Zvezo lovskih organizacij Jugoslavije (SLOJ) v znanstvene namene. Člana upravnega odbora SLOJ Mitja Vošnjak in dr. Jože Benigar sta pojasnila, da vprašanje glede plačila tega prispevka še ni definitivno rešeno. Upravni odbor LZS se plačilu tega prispevka soglasno protivi in pušča zadevo odprto do občnega zbora, ker vplačana sredstva dejansko ne služijo predvidenemu namenu.

Pred pričetkom razprave o tezah pravil lovske organizacije je podpredsednik LZS Tine Remškar sporočil, da novi republiški zakon o lovstvu že obravnavajo skupščinski odbori in da ga bo skupščina SRS skušala sprejeti še v tem mesecu, junija t. l. Pripomnil je, da na terenu med lovci vlada ob pričakovanju novega lovskega zakona nepotrebno vznemirjenje. Ker lovska organizacija na splošno dobro funkcionira, niso v njej potrebne kake bistvene spremembe. Zato je mnogo diskusij okrog tega vprašanja odveč. V dosedanjih razpravah je bilo ugotovljeno, da naj tudi v bodoče ostanejo področne zveze. Reorganizacija zaradi reorganizacije ni potrebna. Če so

kje potrebne korekture, naj to uredijo lovske družine same. Vendar pa se ne moremo strinjati, da bi neke lovske družine enostavno izstopile iz področnih zvez (npr. Črnomelj, Logatec) in se direktno vezale na LZS. Osnovni koncepti bodoče organizacije naj bodo čim enotnejši, ker je potrebna čvrsta lovska organizacija.

Predsednik komisije za izdelavo pravil lovskih organizacij Mitja Vošnjak je podal poročilo o izdelanih in razposlanih tezah za izdelavo pravil LD, lovskih zvez in Lovske zveze Slovenije. Poudaril je, da je komisija pri izdelavi tezhajajala iz ugotovitve, da mora tudi v pravilih priti predvsem do izraza vloga lovske družine kot osnovne organizacije, medtem ko so vse zveze (področna, republiška in Zveza lovskih organizacij Jugoslavije) prostovoljne oblike združevanja oziroma podaljšanje samoupravnega delovanja družin za reševanje skupnih nalog. Predlog za uvedbo delegatskega sistema v organih vseh zvez je eden najbistvenejših elementov predlaganih tez. Odborniki so iznesli več vprašanj, pripomb in spreminjevalnih predlogov. S tem v zvezi je upravni odbor sprejel sklep, da se na osnovi tez in razprave izdelajo osnutki konkretnih pravil LD, lovskih zvez in LZS. Za to je bil zadolžen izvršni odbor LZS.

Predlog proračuna LZS za lov. leto 1966/67 je obrazložil blagajnik LZS Bojan Škrk. Po daljši razpravi, v kateri je bilo iznešenih več pripomb, je bil proračun sprejet.

Proračun dohodkov in izdatkov organizacije znaša 414 328,57 N-din, proračun dohodkov in izdatkov sklada pa 248 700 N-din.

Članarina za lov. leto 1966/67 ostane v lanskoletni višini po 20 N-din na člana.

Izvod »Lovca« stane 1,62 N-din ali na leto 19,40 N-din. Naročnina »Lovca« za nečlane se zviša od lanskoletnih 18 N-din na 20 N-din. Subvencija »Lovcu« iz sklada LZS se zviša od lanskoletnih 30 000 N-din na 50 000 N-din.

Za znanstveno raziskovalno delo odseka za lovstvo pri LGLGS in Inštituta za patologijo in zoohigieno divjadi je namenjenih 100 000 N-din in sicer za naslednji program: umetna vzreja jerebic in kotorn, dolgoročna tema do leta 1967 oz. 1968; navodila za bonitiranje jelenjadi; študija bonitet za zajca, fazana in jerebico, srnjad in jelenjad (korekture in spremljanje bonitiranja); spremljanje naseljevanja novih vrst divjadi; analiza gibanja staležev, odstrela in poginov po statističnih podatkih LZS; organizacija seminarja o gojitvi divjadi; proučevanje patologije divjadi v Sloveniji (diagnostika kadavrov, event. preventivni in kurativni ukrepi). — Izvenprogramsko delo pa obsega: urejanje lovišč, prezimovališč, njiv za divjad, usklajevanje lovske gospodarskih načrtov z gozdarstvom in kmetijstvom itd.

Njiva za divjad v lovišču LD Vodice

Foto VI. Pleničar

Za lovski muzej v Bistri je namenjenih 10 000 N-din, za kinološke prireditve 4.000 N-din, za vzdrževanje strelišča LZS v Tomačevem ter strelske tekme 13 000 N-din.

Prispevek za gojitvena lovišča LZS, ki je lani znašal 12 000 N-din, se ukine. Enako se ukine tudi izdatek za statistiko in kataster, ki je lani znašal 21 381,51 N-din. Naloge v zvezi s statistiko so prenešene v znanstveno raziskovalno delo odseka za lovstvo pri IGLGS.

Za razliko od prejšnjih let pa se v proračun LZS uvede nova postavka: organizacija in propaganda lovskega turizma in sicer z izdatki 46 000 N-din. Za pokritje teh izdatkov prispevajo sredstva področne zveze procentualno od pridobljenih sredstev iz lovskega turizma v lov. letu 1965/66. Zato pa odpade 3% prispevek Lovski zvezi Slovenije od vplačanih taks inozemskih lovcev.

Sprejet je bil tudi sklep o decentralizaciji deviznega računa pri LZS. Devizni računi se formirajo pri področnih zvezah, ki bodo izdajale tudi soglasja (dovolilnice) za inozemske lovske goste. LZS bo odslej predvsem vodila evidenco

o inozemskem lovskem turizmu. Pripravila bo potrebne obrazce za mesečna poročila o devizni realizaciji, številu gostov in uplenjeni divjadi. Tudi v bodoče pa bo LZS vodila propagando v inozemstvu ter skrbela za izdajo prospektov, obrazcev za obračunavanje itd.

Za pokritje izdatkov proračuna sklada so področne lovske zveze oz. njihove družine obremenjene po boniteti lovišč — skupno s 148 104,59 N-din, kar je 48 491,41 N-din manj kot v lov. letu 1965/66.

V zvezi s proračunom je upravni odbor razpravlja tudi o uskladitvi lovskega leta s kalendarjem letom, vendar do odločitve še ni prišlo. Na tej seji je upravni odbor za posebne zasluge v lovstvu odlikoval tudi več lovcev, katerih imena bodo objavljena v prihodnji številki »Lovca«.

-elf-

O puški in strelu

Ing. Mirko Šušteršič

K lovski pravičnosti spada tudi poznanje puške in veščina streljanja. To je, da je lovec dobro seznanjen z ustrojem vsaj lastne puške in da obvlada tehniko streljanja. Poznati mora tudi zgradbo in delovanje naboja ter učinek strela, z drugo besedo, vedeti mora najpotrebnejše o balistiki, če hoče, da bo mogel lovsko pravično loviti.

To znanje pa je pri naših lovcih, zlasti mlajših in začetnikih, prevečkrat še pomanjkljivo. Zato naj v naslednjem ponovim nekaj važnejših stvari o puški, naboju in streljanju — naj mi veščaki ne zamerijo — ker le s ponavljanjem nam ostane potrebno v spominu, da imamo potem na lovu zadovoljive uspehe, da dragocena divjad po nepotrebnem zastreljena v mukah ne poginja in predvsem, da omejimo nesreče s strelnim orožjem, katerim je po večini vzrok — lovsko neznanje.

Risanica

Streljanje

Bistvo strela s kroglo v primeri s strelom iz šibrenice je natančen zadetek na določeno mesto živalskega telesa. Snop šibrenega strela leti v obliki čebelnega roja in omogoča zadetke hitro gibajoče se divjadi. Vdor mnogih šiber v telo male divjadi povzroča hitro smrt od šoka. Od krogle pa lovec ne zahteva le vpliva šoka nekega kalibra, oblike krogle, zadetne moči, temveč tudi uničenje življenjsko važnih organov z globokim prodorom krogle v telo in po možnosti izstop izstrelka zaradi krvi, ki služi za poiskanje zadete divjadi.

Gotovost zadetka je temeljna zahteva vsega lova. To pa je lovcu možno le, če risanica dobro strelja in je natančno pristreljena, s tem da ima ustrezne merilne naprave, muho in kobilico ali strelni daljnogled. Lovec se pa ne sme zanesti na pristrelitveno tarčo puškarja, temveč mora puško osebno preskusiti pri puškarju, najmanj s petimi strelci. Močni naboji smodnika s težkimi krogli imajo velik pritisk plinov, zato morajo biti stene cevi primerno močne, zlasti na mestih, kjer so pritiski največji, to je na prehodu iz nabojišča v risano cev. Enojne cevi s tankimi stenami so tudi v nevarnosti, da se pri stranskem pritisku nanje, pri padcu, lahko skrive. Puške s kombiniranimi cevmi, polrisanice, tro-

cevke so proti ukrivljenju bolj varne. Da so večcevne puške lažje, so stene cevi proti ustju primerno stanjšane, medtem ko je pri enocevkah, zlasti risanicah to v manjši meri. Ustje je najboljčutljivejši del cevi, ki ga je treba najskrbneje obravnavati, tudi pri češčenju. Nikoli ne smemo snažilne palice potiskati v cev skozi ustje.

Strelsko tehnično je težka risanica ugodnejša, ker s težjo puško prostoročno mirneje ciljamo, premikajočim se ciljem pa bolje sledimo, jih s puško spremljamo. Nasploh pa s težjimi puškami brezskrbneje streljamo, ker je odsunek (udarec v ramo mnogo blažji. Zlata sredina pri teži risanice je 3 do 3,5 kg. Seveda je teža odvisna tudi od moči naboja.

Teoretično bi okroglo izdelana cev risanice brez vseh naprav (muha, kobilica, jermenica) morala najmanj trositi (razmetavati strele), ker lahko najbolj enakomerno valuje in je odhodni kot izstrelka najbolj stalen. S tem seveda ni rečeno, da bi opremljena risana cev ali večcevka ne streljala odlično. Seveda je preizkus treba izvršiti na ustrezno opremljenem strelišču.

Pravilno ukopitene enocevne puške, ki smo jim s pristrelom določili lego (točko) zadetkov, to približno obdrže tudi po več zaporedno oddanih strelcih in ugretjem cevi. Pri kombiniranih cevah (polrisanice, dvocevne risanice, trocevke) se pri zaporednih strelcih s kroglo, brez premora, prosta stran cevi bolj ugreje kakor prilotana; zato se cev raztegne in ukrivi, pa začne strel plezati. Pri priveznjenih cevah se zadetki odklanjajo vodoravno v smer druge cevi, ki je ostala hladna; smiselno enako pri naveznjenih cevah. Če je npr. risana cev spodaj, plezajo zadetki navzgor, če je risana cev zgoraj, pa navzdol. Podobno je pri trocevkah. Toda na lovu navadno ne streljamo zaporedno tako hitro.

Pravilnost lege zadetkov pa moramo od časa do časa kontrolirati s poskusnimi strelci, zlasti skozi strelni daljnogled, ker je možno, da se s časom sponka zrahlja ali mostiček ne sede trdno v zapah. Zato je treba montažo skrbno čistiti, če daljnogled jemljemo s puške. Za lov naj merilne naprave ne bodo prefine. Zlasti za bežečo divjad naj bo muha pravokotna 2,5 do 3 mm debela, s srebrno, bolje zlato ploščico na čelni strani, da je vedno svetla, ker ne oksidira. Kobilica naj bo U oblike in primerno široka, da je na obe strani muhe vidna ustrezna špranja. Danes vedno bolj uporabljamo strelne daljnogled, ker imajo ljudje vedno slabše oči, oziroma jim vid zaradi spremenjenih življenjskih pogojev prej opeša. Po drugi strani je pa tudi divjad zaradi vznemirjanja spremenila svoj urnik, da namreč izstopa šele v mraku, tako da je strel brez daljnogleda nemogoč ali vsaj negotov. Izjema so gamsi in v mirnejših krajih srnjad. Strelni daljnogled je tudi z načela lovske pravičnosti upravičen, ker je strel z njim mnogo

Za dober pogled

Foto P. Adamič

sigurnejši. Vendar še mnogi lovci streljajo s kroglo na bežečo divjad raje brez daljnogleda, četudi morajo uporabljati očala, ker jim daljnogled utesnjuje obzorje, večkrat pa moti zrcaljenje v lečah. Za take namene naj bo povečava le 1-kratna do $2\frac{1}{2}$ -kratna.

Sprožilci in naprožilec

Ustroj sprožilcev je večkrat pomanjkljiv in se jih mnogi strelci niti ne zavedajo. Na tarčo in stoječo divjad streljamo navadno z naproženim sprožilcem. Ta način mehkega sprožanja pa je brez koristi, če se naprožilec zateguje, če se pred sproženjem pod prstom nekoliko vda, potegne. Pri tem namreč nikoli ne vemo, kdaj ravno se naprožilec sprosti in pod kolikim pritiskom se sprožilec sproži, tako da je strelec negotov. Ko je sprožilec naprožen, se pod prstom ne sme niti najmanj zategniti, temveč ob rahlem pritisku prvega členka na prstu neposredno vžgati naboj. Za streljanje na bežečo divjad ima mehek sprožilec šibrenic nedvomno prednost. Zakaj naprožiti smemo šele med dviganjem puške, ko slutimo, da se pokaže divjad ali šele, ko je puška pri licu. To pa je nekoliko nerodno glede na gotovost zadetka. Nikoli namreč lovec ne sme stati na stojišču z naproženo puško in jo mora takoj odprožiti, če ni streljal — in sicer s tem, da pri repetirki zapre varovalko, prelamače pa odpre in potem sprosti naprožilec. Pom-

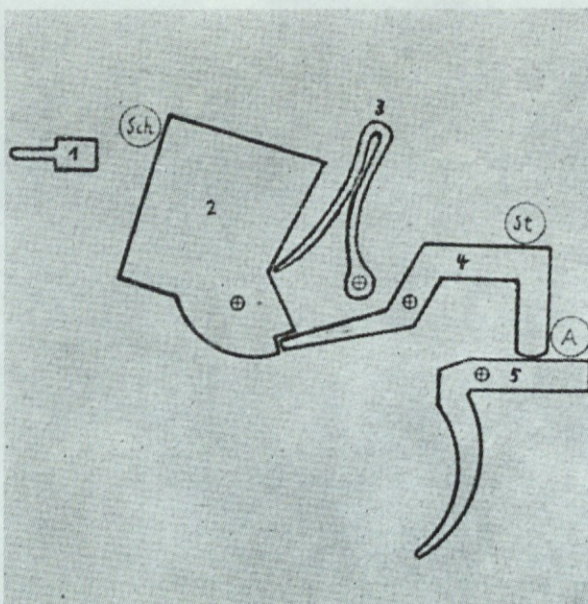
nimo, da nikoli ne streljamo iz druge cevi, dokler je cev za kroglo še naprožena, ker se pri odsunku puške hkrati lahko sprosti krogla, ki utesne povzročiti nesrečo.

Mnogokrat so sprožilci pretrdo nastavljeni, kar je vzrok zgrešenim strelom. Pri repetirkah je prost sprožilec — brez naproženja — navadno trd in če katerikrat streljamo tako, navadno zmaknemo. Zato je treba, da nam puškar priredi trdoto sprožilcev za naš občutek. Vendar sprožilci ne smejo biti tako mehki, da bi prvi strel sprostil tudi sprožilec druge cevi. Praksa navadno pokaže, da imajo mehki sprožilci šibrenic pri risanicah mnoge prednosti pred naprožilci.

Ustrezno ukopitenje

Za pravilno in redno zadevanje s kroglo in šibrami mora strelec imeti dobro prilagajajoče se kopito. Značilno je, da mnogi strelci sploh ne pazijo ali le malo na te navidezne malenkosti in se skušajo, kakor na pretrda sprožila, navaditi na standardno ukopitenje. Vsak lovec naj pri nabavi puške preizkusi na sebi, če mu kopito pravilno sedi, oziroma naj ga po možnosti da narediti po svoji telesni meri, kakor svojo obleko.

Sodobni naboji za kroglo, zlasti v lahkih puškah, povzročajo krepek odsunek, ki strelca zapelje k zmigavanju, zlasti take, ki redko stre-

Sprožilni mehanizem

1 - udarna igla, 2 - bat, 3 - vzmet, 4 - greda, 5 - sprožilcec, A - sprožilčeva varovalka, St - gredna varovalka, Sch - batna varovalka

ljajo z močnimi naboji. Za ublažitev sunka imajo na kapi kopita preluknjano gumijasto naplato, kar pa ni priporočljivo, ker se guma oprijemlje na suknjiču in ovira hiter met kopita ob ramo in zaradi mehkosti daje občutek negotovosti pri naperitvi puške.

Varovalka

Najboljša varovalka je prazna puška. Varovalka naj prepreči neželene sprožitve. Enostavna varovalka sprožilcev je precej negotova. Varovalke na gredah so sicer boljše, toda pri morebitnem padcu rade odpovedo. Najboljša varovalka pri prelamačah - brezpetelinkah je vsekakor varovalka batov in idealno samostojno napenjanje risane cevi, ki udarno vzmet popolnoma odpne, tako da je sproženje strela nemogoče. Barrasova krilna varovalka pri repetirkah je pa dovolj znana, da ne bi bilo treba o nji govoriti.

Kakšna puška?

Trocevka je vsestranska, univerzalna puška. Ta dobro služi lovcu, ki na svojih pohodih ali na pogonih želi streljati veliko in malo divjad. Puška pa je nekoliko težja ter so sprožilne in varovalne naprave nekoliko komplicirane, da v naglici pride lahko do neljubih pomot, zlasti pri lovcih, ki imajo trocevko bolj poredko v rokah. Tudi snaženje je zaradi kompliciranejšega zaklepa zamudnejše. Polrisanica je puška poklicnega lovca v hribskih loviščih, kjer potrebuje kroglo in šibre, vendar in navadno le posamezen strel. Dvocevke-šibrenice so za hitre strele na malo divjad v nižinskih loviščih in vodno per-

jad. Za športnega lovca, ki mnogo lovi na vse vrste divjadi, so potrebne tri puške, da ga povsem zadovolje in sicer repetirka, polrisanica in dvocevka-šibrenica. Kaliber in moč nabojev sta odvisna od divjadi, na katero največ lovi in v kakšnih pogojih ter delno od osebnega okusa lovca. Saj je dandanes vseh vrst pušk, kalibrov in nabojev na pretek, če večkrat cena ne bi bila odločilna. Pri tem igra vlogo tudi oblika krogle, ki naj v živalskem telesu čim hitreje smrtno učinkuje, a uniči čim manj telesnih delov, mesa kot živila. Za ta namen mora krogla imeti določeno zadetno moč, to je moč krogle ob zadetku živalskega telesa. Seveda se to ravna po oddaljenosti cilja, saj z oddaljenostjo hitrost krogle največ zaradi zračnega upora vedno bolj peša in s tem tudi njena moč (živa sila). Balistične tabele imajo vse potrebne podatke tudi o najustreznejši pristrelitveni razdalji za vsako vrsto naboja. Tako mora imeti npr. krogla za srnjad in gamse na 100 metrov razdalje 100—150 kgm zadetne moči, za jelenjad in divje prašiče pa 200—300 kgm. Ni pa vedno, da se kak naboj v praksi tako obnese, kakor kaže suh račun.

Smodnik

Dandanes uporabljamo le brezdimni smodnik, največ nitrocelulozni smodnik, ki ima zgorilno temperaturo okoli 2500° C, medtem ko ima nitroglicerinski občutno višjo. Lastnosti smodnika so glede hitrosti zgorevanja različne, odvisno za kakšne naboje in kakšne puške naj smodnik služi. Nemških smodnikov je v glavnem pet vrst, od R1 do R5, vtem ko je R5 najhitreje zgorevajoči, najofenzivnejši smodnik, R1 pa najprogresivnejši, najpočasneje zgorevajoči smodnik. Seveda so časovne razlike zgorevanja le ulomki tisočinke sekunde. Mimo te tipizirane vrste smodnikov so še specialni smodniki za specialne naboje z veliko zmogljivostjo. Hitrost zgorevanja pa mora biti prilagojena prostornini tulca, teži krogle, kalibru cevi in trdoti kovinskega plašča krogle. Manjšo ali večjo progresivnost izgorevanja dosežejo navadno z grafitiranjem smodnikovih ploščic, cevč, valjčkov, kroglic, ko jih prevlečejo z debelejšo ali tanjšo plastjo grafita in z različno sestavo zrn. Progresivne smodnike uporabljamo za risanice, ofenzivne za šibrenice, pištrole in revolverje, torej v širokih in kratkih ceveh. Tulci z veliko prostornino, majhnim kalibrom in težko kroglo potrebujejo bolj progresiven, počasneje zgorevajoč smodnik. Krogle za lov sestoje v bistvu iz svinčenega jedra, ki je oblečeno v delni kovinski plašč, bakren, nikljast, jeklen, tako da spredaj gleda konica svinca iz plašča ali pa je koničasti plašč navrtan. To ima namen, da se krogla ob vdoru v živalsko telo spredaj zmaliči, odpre, delno tudi razprši in s tem bolj razdre življenjsko važne organe, da smrt čim hitreje nastopi.

Dogajanja pri strelu

Ko pri sproženju vžigalna igla udari na netilko, se netilna snov v netilki eksplozivno vžge in silno vroč plamen sikne skozi luknjice v dnu tulca v smodnik. Ta se vžge in pri tem nastajajo velike množine plina, ki potem požene kroglo iz vratu tulca v cev in skozi rise proti ustju. Smodnik pa ne zgori ves hkrati, temveč zgoreva med premikanjem krogle proti ustju in tako pospešuje hitrost krogle, ki je največja ob ustju cevi, kjer začetni pritisk plinov 2000 do 4000 atmosfer na 1 cm^2 upade na ulomek prvotnega pritiska. Važno je, da se tulec natančno prilega nabojišču in da se krogla v prehodnem konosu ne tišči začetka risane cevi. Smodnik je za vsako vrsto naboja in kalibra določen. Razvoj oblik in dimenzij tulcev za kroglo je dognan in domala končan. Nasprotno se pa sestava in oblika krogel še vedno spreminjata in izpopolnjujeta do prav kompliciranih zgradb, ki jih kaže vsak cenik za risanice.

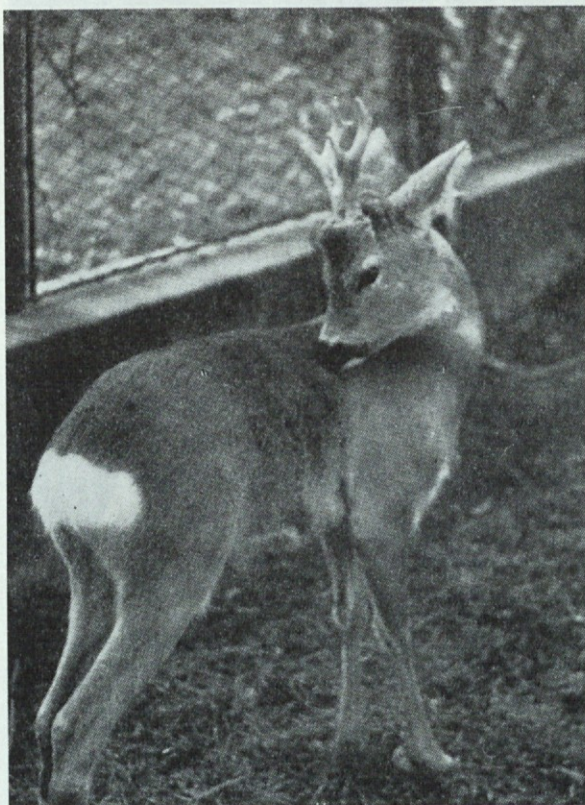
(Pride konec)

O razvoju srnjačjega rogovja

Dipl. ing. Vitomir Mikuletič

Med lovci, posebno tistimi, ki so se komaj začeli ukvarjati z lovom, je še vedno razširjeno mnenje, da je enoletni srnjak šilar, dvoletni vilar, tri- in večletni pa šesterak. Kdor pa ima veliko opravka s srnjadjo, pa je lahko že sam ugotovil, da temu ni vedno tako.

Kot očiten primer, ki dokazuje napačnost takega mnenja, naj navedem razvoj rogovja srnjaka, ki ga ima v ograjenem prostoru Ciril Pagon iz Črnega vrha nad Idrijo. C. Pagon, čeprav ni lovec, ima posebno ljubezen do osirotele divjadi. Zato mu lovci skoraj vsako leto prinesejo kakega mladiča, ki je iz kakršnega koli vzroka zgubil mater. Tako je tudi l. 1963 poleti dobil nekje iz okolice Postojne srnjačka-nebogljenca, ki se je ob skrbni negi kmalu razvil v krepkega mladiča. Leta 1964 spomladi mu je zraslo prvo niti ne tako šibko rogovje šesteraka. Ker je bil srnjak tudi telesno krepkejši — le vitkost in graciozno gibanje sta izdajala nadebudnega mladeniča — bi ga v naravi marsikdo imel za starejšega (slika 1). Dne 22. decembra 1964 je srnjak zgubil svoje prvo in nastavil drugo, izredno močno rogovje. Ker mu je ograjen prostor po-

Slika 1: 16 mesecev star

Slika 2: 21 mesecev star

Slika 3: 2 leti star

stajal tesen, je dvakrat ušel. Zaradi poškodbe ob mreži ograje se je rogovje razvilo nepravilno. Zasnova je bila spet rogovje šesteraka, poškodbe pa so povzročile še razvoj drugih parožkov. Srnjak je nosil rogovje nepravilnega deseteraka (slika 2 in 3).

Dne 21. decembra 1965 je srnjaku to rogovje odpadlo in nosi sedaj svoje tretje, skoraj popolnoma razvito rogovje pravilnega šesteraka (slika 4).

Čeprav je srnjak postal napadalen in nevaren ter noče poznati niti gospodarja, ga C. Pagon iz ljubezni do živali in tudi zaradi prigovarjanja nekaterih lovcev še drži. Ravno razvoj rogovja je tista poučna zanimivost, ki lovce vedno znova privlačuje k ogledu tega srnjaka.

Odpadli rogovji na umetnih lobanjah krasijo gospodarjevo sobo, kjer si jih lahko vsakdo ogleda. Res je, da je srnjak zrasel v ujetništvu, kjer se življenjski pogoji ne morejo primerjati z onimi v lovišču. Temu srnjaku ne manjka koruze in drugih močnih krmil za bujen razvoj rogovja. Toda, če ta srnjak poleg tega ne bi imel še dobre genetske zasnove, tudi v še tako dobrih življenjskih pogojih ne bi bil že v prvem letu

Slika 4: 3 leta star

Vse foto V. Mikuletič

šesterak. Tu se ravno vidi, kako važno je, da ima srnjad pozimi, ko se razvijajo pri njej pomembni življenjski procesi (pri srnjaku rast rogovja, pri srni razvoj ploda), obilo dobre hrane. Zato zimsko krmljenje ni samo humano, ker z njim pomagamo divjadi preko zimskih težav, temveč tudi pomemben činitelj, ki lahko izredno vpliva na kakovost divjadi, pri srnjaku pa še posebej na razvoj rogovja.

Vidra

(Iz razprave Marijana Koritnika)

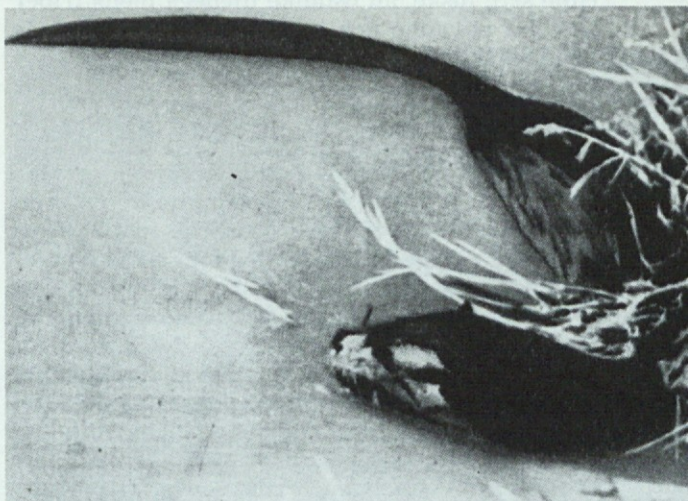
V bazenu živalskega vrta lahko opazujete dovršeno plavanje vidre, na pogled nedolžne in plahe živali. Čudite se njenim elegantnim gibom v vodi, hitrim refleksom, vitkosti in moči telesa, ustvarjenega za plavanje. Malokateri pa ve, da je vidra (*Lutra-lutra*) — vodna kuna — nevaren ropar. Kljub vitkosti in dolžini telesa je vidra izredno močna in gibčna, vsi njeni gibi so elegantni in funkcionalni v najožjem smislu. Napada nenavadno hitro in zmore, da hkrati dvigne glavo, plava in se potaplja, se obrača nazaj in na hrbet. Po njeni spretnosti, hitrosti in gibčnosti v vodi, bi je v gibanju na kopnem ne prepoznali, saj je vsa zgradba njenega telesa prilagojena za vodo, kjer nima tekmeca. Vse ji služi, da more v vodi napadati, se dolgo zadrževati pod vodo (do 5 min.), plavati proti vodi, čez zapreke in se izogibati nevarnostim.

Vidra ima majhne živahne oči, kratko prirezane uhlje in uho se s samodejnim zaklopcom pri potapljanju zapira. Zobovje je izredno močno v razmerju 3.1—3.1—1. Dlaka, prilagajoča se telesu, je kratka, izredno gosta, trdna, svetleče se temnorjave, čokoladaste barve, nekoliko mešane s sivo, včasih svetlejšo. So tudi pisane vidre. Dorasla vidra tehta 10—12 kg, včasih še nekaj več.

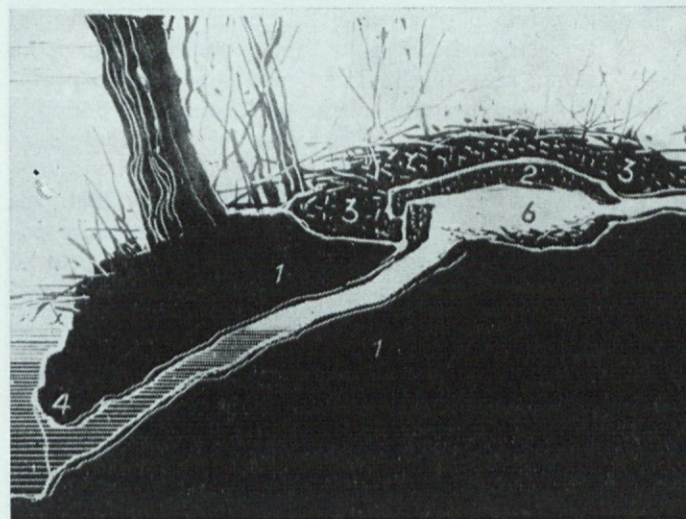
Vidra živi v podvrstah na vseh celinah, razen v Avstraliji. Poznala so jo že stara ljudstva, kar priča njeno ime, npr. pri Helenih idros ali idra, v sanskrtu Udra, ki pomeni žival, živečo v vodi. V slovanskih jezikih se imenuje vidra ali vudra. Drži se ob vodnih tokovih z gozdnatimi bregovi, kjer je v vodi kaj rib. Njeno lovno področje je zelo veliko, je stalno na poti od enega vodotoka do drugega ter pri tem prehodi velike razdalje tudi čez hribe in gorska sedla. V svojem nenehnem potepanju je podobna volku. Zanimivo pa je, da se v določenih časovnih presledkih vrača v stara bivališča in tako tudi v nekem zaporedju obiskuje svoje rečice, potoke in potočke. Navadno se vrača v presledkih 11—13 noči, nekeje tudi v manjših in večjih, od 6 do 24 noči, kar je odvisno od mnogih okolištin, stanja voda, vremena, baje tudi od luninih men in podobno. Vsekakor pa to kroženje zmoti oziroma prekine njena paritev. Ta nenehna vidrina potovanja še niso docela pojasnjena. Gotovo je v tem nek prastari nagon in lov za ustrezno hrano. Plava v obe smeri vodnega toka. Po nočnem lovu rada počiva na otočkih v vodnih strugah, na skalah in kamnih, kjer se sonči. Večkrat »ribari« po več ur po vodi navzgor.

Vidre v živalskem vrtu v Zagrebu Foto K. Klimek

Vidra v prostosti

Vidrina

1 - teren, 2 - obok, 3 - nametana zemlja in vejevje, 4 - podvodni vhod-izhod, 5 - zasilni izhod, 6 - ležišče, kotel

Vidra živi v »vidrinah«, v rovih rečnih in po-
točnih bregov, pod velikimi drevesi, katerih
močne korenine segajo globoko pod vodo. Vidra
si gradi svoje bivališče zelo smotno. Vhod v
ležišče, kotel, ki je v tleh nad gladino vode, je
blizu pol metra pod vodo zvezan po kaka 2 me-
tra dolgem rovu, z vhodom kakih pol metra pod
vodno gladino. Ležišče je nastlano z mahom,
šasem in vejicami. Iz kotla drži ozek rov na
površje in služi za zračenje, v sili tudi za beg.
Ta strateško zgrajena trdnjavica služi mnogim
rodovom za domovanje. Če zgubi gospodarja, je
kmalu drug na mestu.

Vidro najlaže presledimo v snegu ali ob vodi v
mehki ilovici ali blatu. Njen sled v skoku so
globoko vtisnjena stopala, postavljena v obliki
romba in deloma zabrisana s trebuhom ali z re-
pom. Če najdemo sveže iztrebke, v katerih so
ribje srti, luske, ali ostanke njenega plena (ribe),
je vidra navadno nekje v bližini. Mogoče vas že
opazuje s svojimi majhnimi lokavimi očmi in v
pravem trenutku pljusne v vodo in pod vodo.
Glavna hrana so ji ribe in raki, pa tudi žabe,
podgane, priložnostno pa potegne pod vodo tudi
raco ali kaj podobnega. Zelo ji godijo jajca vseh
ptic, ki gnezdiijo na tleh. Vidra najraje lovi proti
vodi, kamor so tudi ribe obrnjene in jih je na
bregu, redko med plavanjem. Plena niti ne požre
vsega in gre že naprej na lov. Pod ledom lovi
prav tako spretno in si naredi v ledu luknje, kjer
vstopa oziroma izstopa, oziroma hodi po zrak.
Dognano pa še ni, s čim in kako se hrani vidra,
kadar se dlje časa potika na področjih daleč od
voda. Verjetno ji je tolšča v telesnem tkivu re-
zervna hrana, v sili pa miši in razen mrčes. Sicer
si pa s svojo inteligenco zna pomagati iz zagat
in stisk.

Paritveni čas ni opredeljen in je mladiče najti
v vsakem letnem času. Največkrat je v februar-
ju in marcu, ko so vidre manj oprezne in se
izdajajo z glasnim brlizganjem in vreščanjem
ter z mnogimi vse križem opaznimi sledovi, ko
samci love samice in se med seboj srdito prete-
pajo. V glavnem sta dve paritveni dobi, podobno
kakor pri kuni zlati in belici, vendar je naj-
več mladičev v aprilu in maju. Kožuh vidre je
vse leto dober in uporabljen, ker ne menjava
dlake kakor drugi dlakarji. Na čas parjenja naj-
brž vplivajo vremenske razmere, zlasti stanje
vode, poplave, ki lahko uničijo legla, oziroma
zadrže parjenje. Vidra živi posamezno, nikoli
več živali v eni vidrini.

Vidra nosi 9 tednov in skoti 2—4 mladiče, ki so
do 9 dni slepi. Mati jih doji 8 tednov in jih
potem že vodi s seboj na lov. Če zasluti nevar-
nost, mladiče prenese. Spočetka mladiči ne gredo
radi v vodo in spremljajo lovečo mater po ob-
režju. Kakor je sicer vidra plašna, tako hrabro,
neustrašeno brani svojo družinico in sebe ter
je zaradi ostrih zob in s svojimi močnimi ugrizi

lahko nevarna. Vidra je po dveh letih spolno
zrela.

Mlada vidra se da lahko udomačiti in je svo-
jemu gospodarju ganljivo zvesta ter ga spremlja
kakor pes. Vzredimo jo najlaže z mlekom in
belim kruhom ter ne pogreša rib, le da ima
banjo za kopanje. Vendar spočetka ne gre rada
v vodo — kakor nobena kuna. V Aziji dresirajo
vidre za lov in prinašanje rib. Vidrino krzno je
cenjeno izvozno blago. V Sloveniji je vidra že
tako redka, da bi jo bilo treba zaščititi.

Timo

Francè Avčín

*Spoznavaj ljudi,
pa boš ljubil živali*

Bil je navaden lovski terierček. Takšen kot vsi,
na prvi pogled prikupna majhna barabica, a
vendar tako zelo drugačen, tako različen od so-
vrstnikov, da ga nikdar ne bomo pozabili. Dru-
gačen že na zunaj, močnejši, višji, širši v prsih,
kar premočan za živalco, ki mora tudi v brloge,
za lisico in jazbecem. Stroga komisija za pse mu
je to tudi oponesla. Flake je bil take kot nero-
jene perzijske ovčke: ogljene, nakodrane in ble-
steče. Videti je bil kot sam črni vrag, če te je
le pogledal postrani s tistimi živimi očki skozi
nasršene obrvi. Rjavi ožigi nad kozjo bradico
okrog gobčka so mu dajali prav škrtati obraz.
In res je bil pravi škratek v vsem svojem obna-
šanju. Ves otroški in otročji je bil vsa svoja
leta do mene, moje in svojega rednika Frenka
družine. Zato je često smel spati v hiši, kar
vselej strogi lovec Frenk z Golega svojim »pe-
sém« sicer nikdar ni dopuščal. Malo ali nemalo
so k temu pripomogli nemara tudi Frenkova
mama, ki se jim je bil naš mali črni vragec od
vseh številnih »pesév« pri hiši v dolgih deset-
letjih najgloblje usedel v srce. Tako otroški je
bil, da je po dveh nogah tekal z otroki, se igral
in jih objemal, kot da je sam otrok.

A v hipu se je lahko sprevrgel v nevarno zve-
rino, v pravi mali bojni tank, kadar je, denimo,
veljalo spoprijeti se z nezaželenim gostom ali
tekmečem pri vaških lepoticah, pa naj je bil
še tolik volčjak. V hipu je iz dveh psov nastala
v zraku in v prahu vrteča se živa krogla, dokler
ni vsiljivec zbežal. Le mamina metla in vedro
vode sta dosegla, da je Timo spustil, kar je
enkrat zagrabil, pa naj je bil to pasji goltanec
ali uhelj domačega prašiča, ki ga je kar zajahal,
ali gobec krave, ki se mu je bila preveč zame-
rila. Na pasji tekmi se pa za ubogo lisico v
umetnem rovu sprva ni prida zmenil. Čutil je,

da je to človekova stvar, pa je zdolgočaseno gledal v daljo. Ko so mu jo pa le vsilili, je bila v njegovih zobeh v hipu ob sapo in čeljusti so mu razklenili šele z lesenimi klini. Njegove reakcije so bile vselej bliskovite, prav volčje.

Takšen je bil tudi na lovu. Tako smo se vedno bali, da jo bo predrznež skupil od prašičev ali medveda. Iskal je neutrudno. Kot da šviga črna krogla, je tekal skozi gozdove, vmes pa od časa do časa iznenada pritekel h gospodarju, se mu poigral okrog nog, pa brž naprej, neumorno, neutrudno. Nič koliko zastreljene divjadi je našel, skozi največjo goščo je lovca pripeljal do ustreljenega. Vselej je bilo napak, kadar nismo verjeli njegovi trmasti buči. Odločiti pa se je moral zmeraj sam, iz svoje lastne dobre volje, prisiliti ga ni bilo moč k ničemur. Bil je povsem samostojna pasja osebnost.

Že njegova mati Alka je bila takšna, en sam živ ogenj. Naj jo je Frenk še tako zaprl, preden sva se odpeljala v gozd, je že našla kako pot, po kurji lestvici ali kar skozi zaprto okno, če ni šlo drugače in — sredi gozda, v temni noči je zašumelo po listju: Alka je tu! Kako je našla sled po cestah in na križiščih za najinim avtomobilom, bi vedela povedati le ona sama. Šele ko jo je nad Iško zgrabil orel in jo je že pol mrtvo rešil Frenk, je njena lovska vnema popustila. Pregloboko so se ji bili zadrli orlovski kremplji v pljuča, pa je oslabela. Timo je bil prav tak, znal pa je še nekaj več: znal je ločiti prav naš Volkswagen od vseh drugih in drugačnih. Še nisem dobro privozil v vas, že se je kot obseden trgal z verižice, zgrabil v pozdrav polenček, list, staro kost, karkoli in se kar krčil od same radosti. Če pa je bil prost, je kot iz topa izstreljen pridrvel naproti pred kolesa, potem pa smuk k šoferjevim nogam. Avto je bil vselej njegova slabost, tudi v tem je bil človeški. Če ne v njem, je ležal vsaj pod njim. Po čem je naš avto tako ostro ločil od drugih volkswagenov, kdo bi vedel! Po načinu vožnje mogoče? Ko je toliko stvari, ki jih žival zna, človek pa je zanje že zdavnaj otopel.

Če sva čakala srnjaka, je vselej sedel tesno ob meni, miren na videz, v resnici pa ves napet. Le čopasta uhlja sta kot dve radarski anteni neprestano iskala, poslušala. Iznenada pa se je počasi dvignil na zadnji nogi, položil rjavi tački od zadaj na moje rame, mi pritisnil svoj kosmati obražček ob lice in nepremično bolščal v svojo smer: »Že prihaja, prav tamle bo izstopil, da veš!« A vedno je trajalo še lep čas, preden se je rdeča lisa prikazala na večerno pašo. Kdaj že jo je bil začutil Timo! Tako zelo je človek — »krona stvarstva« — že otopel v naravi!

Dokler je lovil še skupaj z materjo, sta bila imeniten pasji par. Precej drobnejša Alka je nekega dne iztaknila jazbino v Klajskih grabnih pod Kureščkom. Hajd vanjo, se razume, Timo pa seveda za njo. Divji ravs in kavs pod zemljo je

povedal, da je lastnik doma. Po nekaj urah je Alka odnehala, ne pa Timo. Padla je noč, Timo pa se je boril venomer. DrugEGA dne enako do večera. Tretji in četrty dan pa so glasovi ponehali, Timo je le žalostno tožil, ko ga je Frenk klical skozi rov. Za jame preveliki terier se je očitvidno zaskočil, zalezal za lisico ali jazbecem tako, da ni mogel ne naprej ne nazaj, njegov nasprotnik pa se je že zdavnaj umaknil po drugih poteh.

Solze so stale v očeh starega lovca, ko mi je prišel v Ljubljano poročat, da smo ob Tima, peti dan da je že v jami in zatrdno ga je že konec. Ponudil mi je še zadnjo pičlo možnost, še skrajni poskus: dinamit! Privolil sem, kaj sem hotel. Frenk si je »telemita« preskrbel od gozdarjev, ki so prav tedaj gradili cesto, potem pa sta z

Foto A. Tavčar

močnim sinom Tonetom zavrtila v skalo ob rovu. S seboj sta vzela svetilko, dolg kavelj in zelo drobnega fantiča iz vasi. Prižgala sta mino, kar bo, pa bo. Za vagon skalovja je vrglo v zrak. V skalovju je zazijalo temno žrelo. Fantiček se je splazil vanj kot jegulja in kmalu zavriskal, da sta že skupaj: Timo je še živ! S kavljem ga je izvlekel iz ozke zagate nad polico in že sta bila zunaj. Naš Timo rešen! A kakšen je bil siromak: en sam nemaren, debel, krvav klop, kamor si pogledal! In celi grozdi nekakih komarjev da vise v rovu, je vedel praviti naš reševalec. Še dolgo se nisi smel Timu dotakniti niti kože, takoj je zajokal, tako zelo ga je bila pri živem telesu ožrla ta krvosesa nakaza.

Prijateljstvo med človekom in njegovim psom — menda edino resnično prijateljstvo — je zopet enkrat slavilo zmago kot že tolikokrat. Tako je še teklo neko drobnopasje življenje, ob divjadi v gozdovih in dobri domači živadi na vasi. Nekega leta pa smo opazili, da s Timčkom ni več vse v redu. Pravzaprav se je bil po tisti dolgi preskušnji v jazbini itak nekam spremenil. Nekdanja živahnost se mu je podela, na lovu ni bil več stari Timo. Glavico je držal nekam postrani, bolj in bolj. Ko smo se nekoč smučali po Velikih senožetih pod Mokrcem, nas je malo izgubil iz vida, prehitri smo bili. Šli smo ponj in videli, da brezglavo leta sem in tja. Klicali smo in žvižgali, že prav na blizu, a ni ga doseglo: gluh je naš revček, nekaj ima v svoji bučki, nekaj zelo hudega. Prav do njega je morala hčerkica, njegova ljubljena, da jo je videl in pritekel. Odnese ga je kot kako nebogljen otroče.

Na slabše in slabše je šlo z njim. Glavico mu je potegnili povsem v eno stran, vsa otekla je že bila, vsa izobličena. Potem pa se je na lepem iz uhlja in gobčka pocedilo sivo in gnusno, strahotno zaudarjajoče. Pet predvojnih let dela na onkološkem inštitutu — eni od mojih velikih univerz — me je bilo naučilo, da ta mrtvaški zadah spoznam že na daleč, še iz spanja bi me zbudil: rak, odmiranje tkiva ob živem telesu, ta šiba božja modernemu človeštvu, ker je zavrglo svojo mater, veliko Naravo. Zakaj je udarilo prav Timčka, kdo bi vedel? Kot da Narava sama uničuje vse tisto, kar se ji je ustvarilo nadpovprečnega...

S Frenkom sva vedela, kaj sva dolžna prijatelju, pa smo šli v gozd kot že tolikokrat. Tja, kjer zija kraško brezno. Da nama je bila pot še težja, je Timček še zadnjič zgrabil in prinesel palčko, tako kot vselej, kadar je bil prav posebno srečen. »Vi dajte, dohtar, jaz ne morem, Timota že ne,« je izdaval stari lovec, ki je bil že toliko ostarelim pasjim tovarišem pomagal v večna lovišča. A tudi jaz nisem mogel dobro, roka je drgetala, ko je od zadaj pomerila v bedno črno glavico. Gobček je še držal svojo palčko veselja. Tako strel iz flobertovke ni prav prijel, nepri-

vezani Timo je tegobno jokaje odskočil in zbežal: »Mene hočeta, kaj tole sem si zaslužil za svojo zvestobo?« Tisti hip me je pretreslo. Misel na strašne počasne smrti, ki sem jih videl in sodoživljal v bolnišnici največjih nesrečnikov, me je prešinila ostro kot nož: moraš ga odrešiti! Moraš!! Moraš!!! Težki Remington polavtomat je šinil k licu, tri krogle, ki bi vsaka podrla medveda, so v hipu rešile bežečega najboljšega prijatelja iz dolgih lepih lovskih let vseh zemeljskih rev. Brezno je požrlo bedne ostanke njegovega telesca, midva pa sva odšla. Tistega dne nisva več spregovorila besede.

Ko takole sam samcat posedam in pasem srnjad pod Mokrcem, včasih začutim, kako mi dve rjavi tački ležeta na rame in nekaj bradatega se mi narahlo pritisne ob lice. Zaprem oči. In ko zopet pogledam, ni tam nič. Bil je le privid, kot siva pravljica iz daljnih lepih časov. Ali pa me je morda obiskala zvesta dušica, majcena pasja dušica Timčkova? Seveda, prav ona je bila.

Nepozabni doživljaj

Ivan Kavčič

Ko po petinštiridesetletnem lovskem udejstvovanju jemljem tako rekoč slovo od tega prekrasnega športa, sem se namenil, da napišem verjetno moj zadnji doživljaj pri lovu na gamse preteklo jesen. Neke nedelje v novembru, zjutraj ob štirih, ko sem pogledal v okno, skozi katero je svetila luna, me je kar vrglo iz postelje, da grem pogledat za srnjakom, ki ga to leto še nisem odstrelil.

Medtem ko sem se oblačil, mi je žena nekoliko godrnjavo skuhala kavo in v nahrbtnik pripravila malico, tako da sem že ob pol petih brenčal s svojim mopedom po cesti proti Ljubinju. Sredi poti me dohiti Pavle, tajnik naše lovske družine, s svojim fičkom in mi svetuje, naj pustim motor in prisedem, da greva skupaj za srnjaki, nato pa na gamse. V Ljubinju sem potem pustil motor v gostilni pri moji sestri. Pri vaški cerkvi sem prisedel, in tako sva s Pavletom nadaljevala pot po nekdanji vojaški cesti do šestega ovinka.

Blesk noči se je umikal dnevu, ko sva izstopila. Svež jutranji zrak nama je pognal mraz do kosti, da sva takoj oblekla površne jopiče, popila požirek slivovke in takoj obrala pot pod noge. Pavle jo je mahnil po grebenu, jaz pa po lovski poti preko Lipij, ki jo je pred leti obnovil moj brat Tone, ki je tudi lovec.

Ko sem prišel na glavno pot, ki vodi v Struje, kjer so gamsi, sem začel premišljevati, da nima smisla lesti v hrib, da kaj odstrelim, ker sam itak ne bi mogel spraviti v dolino. Zato sem se vrnil bolj v nižino, kjer sem pri potočku na Vodilu jel malicati. Ko si natočim kozarec čaja, se ozrem po poti na Ljubinj, pa se nemalo začudim, ko opazim, da se mi nekdo približuje in me s klobukom pozdravlja. V daljnogledu spoznam našega najhujšega gamsarja Vilija. Ko pride do mene, me pregovori, da se vrneva in da greva za gamsi v Struje. Nerač sem

pristal. Počasi sva se — ker mi je Vili s težavo sledil — korakoma dvigala skozi Žlebi in Planjave višje in višje in sva v dobri pol ure le prispela na Kurnik.

Na grebenu sva previdno pomolila glavi preko grebena in pogledala v dolino, kjer se spomladi pasejo gamsi. Nič ni bilo opaziti. Kar se na drugem grebenu sproži kamenje in z daljnogledom opazim v steni staro kožo, ki se je pomikala proti grebenu. O njej mi je večkrat pravil Mlekarč.

»Glejte jo, Vili,« sem rekel. Tudi on jo je opazil in ob veličastnem prizoru obstal kot ukopan. Čez čas mi reče: »Muišč (moje domače ime), ali jo smem?« Ko pritrdim, se Vili vrže na tla in kot star partizan pomeri. Z daljnogledom mu sledim in čakam. Ko počí, koza nič ne pokaže. Vili me pogleda in jaz mu dam znamenje, naj še strelja. Ko zopet počí in se koza ne zgane, me že sili smeh in ga znova opozorim, naj še enkrat strelja. Toda koza stoji nepremično. Vili se obrne k meni in nekam zbegano reče: »Muišč, poskusite vi!« Brž repetiram, prislomim kopto k tlom, da bi naprožil, pa po pomoti potegnem prvi sprožilec in strel gre v zrak. Brž repetiram, ker pa me je ves čas lomil smeh, sem spet napravil isto napako. Pri tretjem strelu sem se šele umiril. Prepričan sem bil, da koze na približno dvesto metrov z mojo puško in daljnogledom ne morem zgrešiti. Pripravljen sem bil, da bom Viliju lahko rekel — glejte, tako se strelja!

Ko počí šesti strel in koza stoji nepremično, se obrnem k Viliju in ga vprašam, če ni danes kvatrnica. Vili me pogleda in z močnim glasom zategne: »N-e-e-e!« Takoj nato pa: »Muišč, streljajte še enkrat!«

»Vili, kar streljajte, jaz ne streljam več, ker to ni brez hudiča.«

Vili odda še en strel v prazno. Na vseh sedem strellov koza niti trenila ni. V zadregi se spogledava, jaz nasmejan, Vili z dolгим obrazom.

Potem rečem Viliju, naj ostane na mestu, sam se pa odpravim prek doline na sosednji greben, oddaljen le kakih petdeset korakov od koze. Ko pomolim glavo preko grebena, se moj pogled sreča s kozjinim, na kar žival skoči na polico spodaj in po njej naravnost mimo Vilija. Po osmem strelu, iz neposredne bližine, je koza nepoškodovana izginila za Kurnikom.

Ker sva z najinim treskanjem vse prepodila, sva se zatem takoj obrnila v dolino in vso pot razpravljala o čudnem doživetju.

Ob dveh popoldne me je že na stopnicah vsa začudena sprejela žena, ki je opazila, da sem zelo slabe volje.

»Kaj se je zgodilo, Ivan?« me vpraša.

»Zgodilo, zgodilo,« pravim, »saj ko bi bila kvatrnica, bi se ne čudil.«

»Kvatrnica ni, je pa zahvalnica,« mi skoči žena v besedo.

In nobeden od hiše ni šel k maši.

Naslednji dan sem komaj čakal, da je odprl svojo delavnico moj najboljši lovski prijatelj Gerželj. Potožil sem mu čudno zgodbo prejšnjega dne, z upanjem, da mi bo kot priznan lovski strokovnjak pomagal rešiti zagonetko. Nekaj časa je premišljal, nato pa me je skozi svojo urarsko lečo postrani pogledal in menil, da je bila koza ali gluha ali pa jo je »zacopral« 81-letni Klančarjev Nace, ki tam okoli kunam nastavlja.

Mesec dni za tem mi je na moje zadovoljstvo sporočil lovski čuvaj Mlekarč, da se tista »začarana« gamsova koza še vedno nepoškodovana pase pod visokim Javornikom.

Nevsakdanji dogodek, ki sva ga doživela z Vilijem, znanim po vsej goriški, sem zapisal lovcem v zabavo in tolažbo tistim, ki se jim je že kaj podobnega zgodilo.

Foto A. Koprivnikar

Na visoki preži

Vojko Podgornik

Mehko leži mrak nad zemljo; na vzhodu se pričinja nebo barvati z rožnatimi prameni in kot padajoče snežinke neslišen je let zapoznele sove, ki drsi nad vrhovi dreves. S prebujajočo se zarjo oživi narava. Kot ubrani zvoki citer se prelivajo glasovi ptic v grmovju, s polja zveni klic jerebic in v smrečju se je pričel klepet srak, kot na semanji dan.

Praznično je junijsko jutro, ki v vsem svojem sijaju vstaja iz noči in praznik je v mojem srcu, vsakokrat ko ga doživljam, sedeč na visoki preži. Kot vile plavajo jutranje meglice nad travnikom in glej, tam se je premaknila senca in še ena, dve ter za robom gozda tudi. Da, poznam jih vse; lanski mladici, ki jima brezskrbna mladost ne brani ostati sredi travnika; staro srno, za katero igrivo silita mladiča na negotovih nogah v svojih lisastih otroških oblekah; srnjaka, triletnega kot ogenj rdečega, mnogo obetajočega šesteraka, ki nosi svoje lirasto rogovje kot krono na ponosni glavi. Le tistega, ki mu veljajo moje želje, starca, rumenega kot slama, ni. Za veliko lepote, užite v zadnjih dveh letih, ko sem ga čakal in zalezoval, mu moram biti hvaležen in za mnogo razočaranj, ki mi jih je prebrisani starec pripravil, pa so se iz njih rodile izkušnje, sem mu dolžnik. Saj sva skoraj kot stara znanca, ki igrava igro, v kateri ima vsak od naju svoje karte, eden v letih pridobljene izkušnje in čute, ki mu jih je narava darovala v obilni meri in jaz pohlep lovca po trofeji ter dvome nad poštenostjo igre, katere izid naj bo zanj smrt, zame zadoščenje.

Že se dviga rob sonca nad kopo Grmade, ki v jutranji protisvetlobi kot nemi čuvaj mrko zre na gozdove pod seboj, vstajajoče iz sna. Tedaj me notranji glas opozori na spremembo, ki je nastala na travniku pod menoj. Srna z mladiči je že previdno zapustila travnik, obe mladici se pa še vedno paseti v rosní junijski travi, ki žari pod žarki sonca kot odeta s preprogo dragih kamnov, iskrečih se v

Iz Zasavja

Foto J. Zupančič

mavričnih barvah. Šesterak za robom gozda se ne pase več, temveč z dvignjeno glavo nepremično prisluškuje. Ne morem ugotoviti, čemu velja srnjakova pozornost. Vendar je nekaj v zraku. In tedaj ga zagledam. Od kod se je vzel, ne vem, toda tam stoji, kot da ga je nevidna roka postavila tja. Rumen in močnega telesa; le glave mu ne vidim, ker mu jo zakriva grm črnega trna. Ne morem prav verjeti; po tolikih izkušnjah, ki so me poučile, da stari niti v mraku ne izstopi na odprt travnik, pa se nenedoma sprehaja tod ob belem dnevu. Toda, saj mora biti on, drugega tako močnega srnjaka in takšne barve tukaj ni. Nemiren in razdvojen postajam; lovska strast deluje z vsemi silami in mi dopoveduje, da je pred menoj toliko zaželeni srnjak. Puška mi sili v roke, varovalka je že odrinjena in naprožilec napet. Toda pamet in vest se upirata: kako veš, da je pravi, saj mu ne vidiš glave in vratu!

Srnjaka še vedno stojita, obrnjena drug proti drugemu in nenedoma se poženeta drug v drugega. Trčenje in kratko prerivanje, med katerim ne morem in ne morem uzreti glave in vratu, kar bi mi povedalo, je pravi ali ne. Toda, ali je ta res tako rumen kot stari? Seveda je, šepeta v meni lovska strast. Tedaj se srnjaka razdvojita, stopita s sklonjenima glavama vsaksebi in nepremično obstojita. Čudovit prizor! Kot ogenj rdeči šesterak in rumeni prišlek se odražata od temnega ozadja smrekovega gozda. V vrhu smreke pa gruli zaljubljeni grivar, ne meneč se za dogajanja pod njim.

Rdečemu srnjaku je očitno dovolj, kajti nenedoma se obrne in v dolgih skokih plane v gozd, rumeni pa za njim. V nekaj trenutkih je na travniku zopet popoln mir in grivar nemoteno nadaljuje svojo pesem.

V meni pa divja vihar nasprotij. Vest pravi; prav, da nisi ukrivil prsta, vzburkana lovska strast pa

dopoveduje, da morda nikdar več ne bom imel priložnosti upleniti starega.

Že se pripravljam, da zapustim prežo, ko mi pogled še zadnjič zdrsi po travniku ob robu gozda. Tedaj med smrekami preblisne rumena barva in daljnogled mi pove, da se je preganjalec vrnil. Sedaj je obstal za deblom smreke. Vidim mu vsa pleča. V trenutku so se vrnili tudi vsi dvomi. Si pravi ali nisi? Mora biti pravi, si dopovedujem in roke že dvigajo puško. Konica daljnogleda se je že prilepila na pleča in ostro jekne strel, čigar odmev mi vrne gozd hkrati z grenkim občutkom krivde: saj si vendar streljal, ne da bi zagotovo vedel ali je pravi! Zapustim prežo in obotavljajoči se moji koraki, ki delajo gaz v roso travo. S kakšno radostjo bi hitel k plenu, če bi zanesljivo vedel, da sem uplenil pravega. Toda sedaj po strelu so vsi pomisleki bolj določeni kot prej. Naravnost neverjetno se mi zdi, da bi sicer tako previden srnjak, ki se je vedno kot senca prikazoval in kot senca izginjal, bil tako nepreviden. Saj ni prsk! Tedaj se mi tudi skoraj zagotovo zdi, da le ni bil tako svetle barve kot stari in še mnogo drugega se mi vriva v misli.

Vedno težji so koraki, le drobno še utripa upanje, da mi je Diana vendar poslala pravega, čeprav ji nič kaj ne zaupam, saj me je že mnogokrat opeharila.

Pridem do srnjaka. Prvi pogled mi pove, da se je moja bojazen uresničila: štiriletni srnjak s svetlim, toda odlično zasnovanim rogovjem. Nemo strmijo njegove žametne oči v zeleni svod. V njih ni očitka, očitek je v mojem srcu: uničil si del tega, kar si sam s svojimi tovariši več let ustvarjal.

Z bremenom na plečih sem se vračal čez travnike, od sonca obsijane in z bremenom krivde v srcu, krivde človeka nad naravo...

Skobec

Konrad Sajdl

Kadar ocenjujemo škodljivost posameznih pernatih roparic, nedvomno uvrstimo skobca med najbolj škodljive. Lovci ga poznamo, saj je v naših loviščih še številčno dobro zastopan, čeprav so podrobnosti o njem, posebno mlajšim lovcem, manj znane. Zato želim v naslednjih odstavkih opisati tega malega škodljivca, predvsem pa razkriti njegov način življenja, njegove navade, način izvajanja lova nanj in končno še navesti nekaj primerov njegove predrznosti.

Skobec spada v red ujed in je med najmanjšimi. Samica je golobje velikosti, samec nekoliko manjši. Samica je zgoraj sivo rjava, spodaj svetlejša, poprek progasta. Samec je zgoraj sivo modrikast, spodaj belkast in poprek progast. Oči so pri samcu živo rumene, pri samici nekoliko svetlejše. Sicer pa med njima ni bistvene razlike. Značilen je precej dolg, ravno odsekan rep, ki se v letu dobro vidi.

Pri nas živi v nižinskih, hribskih in gorskih loviščih do zgornje gozdne meje. Pozimi se pomakne iz gora v nižine, včasih se tudi seli na jug, vendar večina skobcev ostaja čez zimo pri nas.

Gnezdi v mlajših in srednjedobnih smrekovih in mešanih gozdovih. Gnezdo uredi med vejami blizu debla in skoraj vedno na iglastem drevesu. Gnezdit se rad vrača leto za letom na isto mesto. Značilno je, da prav rad naredi gnezdo na drevesu, rastočem ob zapuščenem gozdnem kolovozu, samotni stezi ali

starem kopsiču. Samica znese v aprilu ali maju 4 do 6 belih, temnorjavo lisastih jajc in vali 30 dni. Na tleh, dober streljaj od gnezda je mesto, kjer odlaga samec hrano valeči samici. Za to izbere star panj, kup zemlje ali kako drugo vzboklino. Lovci ga imenujemo mrhovišče. Čeravno je samec zvest eni samici in skrben oče, nikdar ne prileti na gnezdo, temveč vedno le na mrhovišče. Plen prinaša redno vsaki dve uri in s kratkim ti-ti-ti opozori samico, da je malica pripravljena. Samica v času valjenja in vzgoje mladičev ne lovi, temveč je odvisna od samca. Njena vloga je, da odnaša hrano z mrhovišča do gnezda, jo razkosava, razdeljuje in krmi mladiče. Ko mladiči dorastejo in zapuste gnezdo, se še dalj časa zadržujejo v bližini gnezda. Oba stara jim donášata hrano, katero spuščata v letu in s tem navajata mladiče na samostojno življenje. Mladiči sprejemajo hrano s cvilečim vriščem, ki jih večkrat izda lovcu.

Med žrtvami skobca je največ ptic pevk in drugih koristnih ptic. Predvsem so to kosi, drozgi, brinovke, detli, sinice in druge. V zimskem času je strah in trepet vrabcem. Loti pa se tudi ptičev lastne velikosti ali celo večjih. Neredko so to šoje, črne žolne, grlice, golobi in celo mladi jerebi. Napada tudi mlade sesavce, vendar bolj poredko. Izbrano žrtev ujame tudi v zraku, večje živali mori na tleh. Svojo žrtev, če je ne more odnesti, nerad zapusti in se preganjal kmalu vrne. V svoji morilni vnemi je skrajno predrzen in brezobziren.

Poznanje življenja skobca nam nudi možnost, da približno izračunamo število njegovih žrtev. V teku enega leta uniči skobčev par več kot 500 koristnih ptic, razen tega pa še nekaj sesavcev.

Lov na skobca je uspešen v času gnezditve in kasneje, ko zlete mladiči. Sicer pa največ streljamo nanj priložnostno. Nekateri ga love tudi v pasti, kar pa ni najbolj lovsko in ne daje posebnega lovskega užitka. Drugače pa je lov na skobce zelo prijeten in zanimiv, predvsem zato, ker zahteva nekaj znanja in precej vztrajnosti in potrpežljivosti.

V maju, ko lov na plemenito divjad, razen na velikega petelina in ruševca, počiva, gremo v čiste iglaste in mešane gozdove, zlasti tja, kjer smo že kdaj naleteli na skobčovo gnezdo. Pobočje ali ravnilo prehodimo počasi po dolgem in počez ter skrbno pregledamo tla. Izkušeni lovci namreč trde, da skobčovo gnezdo iščemo po tleh. Odpadlo skobčovo pero nas opozori, da smo na pravi poti; opaženo perje raztrganega ptiča to potrdi. Kupček perja in končno mrhovišče z enim ali dvema oskubljenima ptičema nam je zanesljiv dokaz, da smo v skobčevem domovanju. Šele tedaj se pričnemo ozirati po drevju in kmalu odkrijemo gnezdo na gosto vejnatih smrekah. Z nogo udarimo ob drevo in če iz gnezda zleti samica, je gnezdo zasedeno. Ako ne, iščemo naprej drugo gnezdo, ki je sigurno v bližini. Ko smo našli gnezdo z valečo samico, se vrnemo k mrhovišču in streljaj od njega poiščemo primeren prostor za čakanje, ki ga nekoliko zastrmo z vejami, pri tem pa pustimo odprtino za razgled na mrhovišče. Naslednje jutro, ali kadar nam čas dopušča, se odločimo za čakanje. Mirno sedeč v zaklonišču, s pripravljeno puško, motrimo okolico. Ko prileti skobec na mrhovišče ali vsaj v njegovo bližino, s strelom ne kaže odlašati, ker bo sicer postal previdnejši. Če se nam je posrečilo upleniti samca, stopimo h gnezdu. Samice na gnezdu ne streljamo, ker utegne mrtva ostati na njem. Rajši jo prepodimo in počakamo, saj se čez kakih deset minut sigurno vrne in jo takrat ustrelimo. Končno oddamo še en strel v gnezdo za primer, da so v njem že mladiči in s tem je skobčev par z leglom vred uničen.

Čeprav smo lovišče spomladi skrbno pregledali, ostane marsikatero skobčovo gnezdo neodkrito. Proti

koncu julija, ko prične srnji prsk in ko odbiramo srnjake za odstrel, nas na teh pohodih neredko preseneti tenak zategli klic mladih skobcev, ki so pravkar zapustili gnezdo. Z bližnje breze olupimo ozek pas vrhnjega tankega lubja, ga stisnemo med palca sklenjenih rok in s sapo iz ust posnemamo skobčev glas. Če ni v bližini breze, si na isti način pomagamo s ploščato travo. Tudi srnji klic se da uglasiti tako visoko, da z njim oponašamo skobce. Na naš klic kaj rada priletita stara dva pa tudi mladiči. Če nanje streljamo, postanejo po dveh, treh streljih nezaupljivi in na naše muziciranje ne reagirajo več. Kvečjemu se kakšen oglaš še v vrhu smreke. Končno utihne tudi ta. Dobro je, če počakamo vsaj pol ure, nakar zopet pokličemo. Oglašil se bo mladič, vendar priletel ne bo. V takem primeru poskusimo z zalazom v smeri glasu. Večkrat se nam posreči, da tudi na ta način pridemo do strela. Kolikor smo oskrbljeni z dobro voljo, potrpežljivostjo in količjak spretnosti, lahko med dopoldnevom postrelimo vse skobce enega gnezda.

Ko sem neke jeseni vodil brakado, sem postal pozoren na obupen vrišč šoje v bližnji podrasti. Približal sem se in prepodil skobca. Na tleh pa sem zagledal šojko, ki je bila sicer še živa, a ji je ob boku manjkal dovršen kos mesa, ki ga je skobec požrl. Odrešil sem jo muk, sam pa sedel na bližnji panj. Brž ko se je okolje umirilo, je priletel skobec in sedel pred mano na drevo. Strel in konec ga je bilo.

Znan mi je podoben dogodek, le s to razliko, da skobec, ki je obdeloval šojko s kljunom na tleh, ni hotel odleteti, tako da je lovec ujel skobca in šojko z rokama in spravil živa v nahrbtnik. Doma je plen hotel pokazati ženi. Ko je odvezal nahrbtnik, sta bliskovito oba prhnila iz njega, zletela po kuhinji in se rešila skozi priprto okno.

Pred leti pozimi je skobec v divjem letu za vrabcem treščil v okno mojega stanovanja, razbil zunanjo šipo, padel na dno in se ujel med oknom. Nekaj skobcev napravi torej nehote samomor, vendar to ne zadostuje za zmanjšanje njihovega staleža. Lovci moramo poseči mednje s puško, če hočemo mnogim koristnim pticam in mali pernat divjadi preprečiti prerano smrt.

Lovska zadruga v letu 1965

Lovska zadruga za Slovenijo je gospodarska organizacija slovenskih lovcev. Kakor so lovci o svoji lovski organizaciji dobro obveščeni, tako niso o delovanju lovske zadruge, v kateri je včlanjenih 82 % slovenskih lovcev. Temu je kriva do nedavna slaba povezanost lovske organizacije in lovske zadruge. Delavski svet (DS) zadruge je sprejel sklep, da se v »Lovcu« objavi kratko poročilo o delovanju zadruge v letu 1965, da bi bilo članstvo s tem vsaj delno seznanjeno.

Kakor vsa podjetja, ima tudi lovska zadruga sedaj svoje samoupravne organe. Razlika je le ta, da ti niso sestavljeni zgolj iz članov delovnega kolektiva, temveč so v njih tudi tako imenovani zunanji člani, ki zastopajo članstvo zadruge.

DS ima sedem zunanjih članov in upravni odbor (UO) dva člana. Predsednik DS je general Jan Lokovšek, predsednik UO pa Ivan Sobar, poslovodja poslovalnice Ljubljana.

DS ima na svojih sejah sprejel statut zadruge in razne pravilnike, ki so potrebni za poslovanje. Vse to je predhodno obravnaval UO, ki je na svojih sejah reševal tudi manjše probleme. DS in UO sta tudi pretresla zaključni račun in periodične obračune, ter sprejela delitev sredstev na sklade. Oba samoupravna organa sta težila, da bi bil uspeh zadruge čim boljši in da se zadovolji članstvo. Kolektivno delo je uspelo, saj to kaže že sama delna primerjava med letom 1964 in letom 1965. Pred leti je bila zadruga trgovsko podjetje zaprtega tipa — oproščeno nekih dajatev. Danes je zadruga, kakor vsako drugo trgovsko podjetje, obremenjena z vsemi dajatvami.

Kljub temu so pa naloge zadruge še vedno strogo vezane na članstvo, to je, da nudijo lovcem lovne pripomočke, orožje, municijo ipd. po najugodnejših cenah in da od lovskih organizacij odkupuje uplenjeno divjad ter kožuhovino po najvišjih možnih cenah. Res je, da so tega deležni tudi nečlani, toda teh je le 18 % in prav lovske družine naj bi vplivale na člane, da se vsi včlanijo v lovsko zadrugo.

V preteklih letih so bile na občnih zborih lovskih zvez iznešene kritike na račun lovske zadruge, ki so bile bolj ali manj upravičene. Danes je kritik vedno manj in že prejemamo od lovskih družin tudi pohvale.

V nekaj številkah naj pokažemo delovanje in primerjavo z letom 1964.

	Realizacija v 000		Povečanje v %
	1964	1965	
Celotni dohodek	453 257	619 869	36,76
Dohodek	75 596	95 391	26,18
Ostanek dohodka	66 550	90 128	35,42

Ostanek dohodka je bil razdeljen tako, da je razmerje med osebnim dohodkom in skladi 75 : 25. Navadno je pri podjetjih to razmerje 80 : 20. Toda zadruga je dala poudarek na povečanje skladov.

Obvezni rezervni sklad	1 939 152
Prispevek v skup. rezervo gosp. organiz.	1 447 951
Bruto osebni dohodek	67 596 090
Poslovni sklad	11 760 000
Sklad skupne porabe	2 940 000
Prispevek za obnovo Skopja	300 000
Neobvezni del rezervnega sklada	4 144 927

Skupaj 90 128 120

V gospodarskem načrtu predvideni celotni dohodek je bil presežen za 51,18 % in to iz sledečih razlogov:

1. Gospodarski načrt je bil sestavljen že jeseni leta 1964, ko je načrtovanje v trgovskih organizacijah izredno težko in v prvi vrsti odvisno od potrošnika.

2. Zadruga ni spremenila svojega gospodarskega načrta ob gospodarski reformi, ker niso bile znane posledice reforme na kupno moč potrošnika.

3. Uvedli smo nove artikle za šport in rekreacijo, asortiment uvoženega blaga je bil izredno pester, kar je občutno povečalo realizacijo. Na celotni dohodek je vplival tudi po reformi uvedeni davek na promet, ki je znašal 17 mil. S din.

4. Odkup uplenjene divjadi je potekal izredno ugodno.

S povečanjem poslovnega sklada iz ostanka dohodka se je ta povečal od 81 mil. na 102 mil. S din in smo s tem dosegli predpisano višino sklada, da bi zadruga lahko zaprosila za vpis v register zunanje trgovinskih podjetij.

Lovska zadruga sedaj uvaža preko svojega poslovnega združenja »Loris«, ki ima svoj sedež v Zagrebu, kar je za zadrugo ugodnejše kakor uvoz preko uvoznih trgovskih podjetij.

Za lovce je zanimiv potek odkupa uplenjene divjadi. V letu 1964 je bilo odkupljenih 107 ton in v

Foto F. Modic

letu 1965 že 160 ton. Po naših računih so druga podjetja odkupila ca. 50 ton. Torej še nismo zajeli vse uplenjene divjadi, kar je cilj lovske zadruge. Večino odkupljene divjadi smo izvozili v zapadne države in s tem ustvarili bazo za uvoz. Iz vzhodnih držav smo uvozili za 29 303 obrač. USA dolarjev in iz zahodnih držav za 37 200 USA dolarjev. Predvidoma se bo uvoz v letu 1966 še povečal.

Novi carinski predpisi — carina na polizdelke pušk — skoraj onemogočajo uvoz polizdelkov, kar je za naše lovce, ki potrebujejo kombinirane puške, velika škoda. Sedanje cene so za večino naših lovcev previsoke in puške uvozimo le še po naročilu.

Z gospodarsko reformo je bilo obljubljen, da bodo podjetja, ki izvažajo, imela večjo možnost uvoza različne robe. To da bo za zadrugo stimulatивно in da bo potrošniku lovcu lahko nudila raznotero uvoženo blago.

Nekaterim lovskim družinam je nerazumljivo, zakaj lovska zadruga ne zajame 100% uplenjene divjadi — razen one, ki je na voljo lovcu uplenitelju, oziroma lovcu turistu. Lovci pač prodajajo plen tistemu, ki bolje plača. Kot odkupnik je zadruga zadnji dve leti plačevala po najvišji ceni — po končnem obračunu. Več so plačevala le gostinska podjetja, ki nimajo stroškov za zmrzovanje, prevoz, embalažo itd., saj so neposredni potrošnik.

V preteklem letu je bilo nekaj ugovorov, da je zadruga prodajala nekatere stvari draže kakor drugi prodajalci. To je bil po uveljavitvi gospodarske reforme normalen pojav. Zadruga je namreč svoje zaloge prodala pred reformo in ko je uvozila novo blago, je bilo seveda dražje kakor ono iz starih zalog, saj se je dolar podražil od 750 na 1250 S din. Takih neskladnosti sedaj ni več.

Zadruga dnevno prejema pisma lovcev, ki žele informacij glede orožja, municije, lovskih pripomočkov, prehrane divjadi ipd. Vsem odgovarjamo in jim svetujemo po naših strokovnih močeh. Tako pisanje nas sicer obremenjuje, toda naloga lovske zadruge je tudi, da pomaga lovcem pri nabavi lovskega pribora, zlasti orožja. Delovni kolektiv se trudi, da čim bolje in v vsakem oziru ustreže svojim odjemalcem, kar se kaže v tem, da je zadruga zopet pridobila zaupanje lovcev. Stremela bo, da si ga tudi trajno ohrani in še poveča. Vsem lovcem želimo dober pogled!

Predsednik UO:
Ivan Šobar

Direktor:
Ljuban Zadnik

Odlov divjih prašičev

Ing. Janez Črnač
Kmetijsko gozdarsko posestvo — Kočevje

Mnogo je lovcev, ki se še niso srečali s prašiči. Marsikdo se je pa tudi že precej preznožil za njimi, pa je ostal brez plena. Zato je gotovo za marsikoga zanimivo, da jih po pet in več živih ujame en lovec lahko v eni noči.

V lovišču »Rog« so uredili oboroženo gojitev prašičev in damjakov s površino čez tisoč hektarov, tako da divjad in lovski gostje ne občutijo prostorne omejitve. Precej prašičev je bilo zajetih že ob dograditvi. Stalež pa še vedno večajo z odlovom prašičev v drugih delih lovišča in prevozom v oboro. Zaradi škode na poljskih kulturah nameravajo držati stalež

Pet ujetih ozimcev

izven obore na minimumu, intenzivno pa prašiče gojiti v obori.

Lovilnica je zgrajena iz okroglic, s približno dva metra visoko ograjo, z dviznimi vrati nad vhodom in ozkim podaljškom z dviznimi vrati za odpremo v zaboje. Ko se prašiči navadijo na novo okolje in je po sledih očitno, da pobirajo koruzo že v notranjosti lovilnice, gre lovec v mesečni noči na prežo. Ko se prašiči zberejo v lovilnici, sproži z vrvjo nad

Markiranje

Ujete prašiče spravljajo v zaboj za transport

vhodom dvignjena vrata. Zelo važno je pravilno postavljena preža. Nuditi mora dober pregled, biti blizu zaradi sproženja vrat in postavljena tako, da je čim manj verjetnosti, da bi neugoden veter pokvaril prečuto noč.

Starejši prašiči so navadno zelo previdni. Saj je bil primer, da je prišel merjasec k lovilnici že v mraku, v lovilnico pa šele ob pol štirih zjutraj. Na preži je bila to gotovo napeta noč. Pri nekaterih lovilnicah prašiči sami sprožijo vrata. Slaba stran je v tem, da lahko sproži že prvi, ko so drugi že zunaj. Maks pravi, da to tudi ne nudi pravega lovskega užitka, če jih ujameš medtem, ko si v postelji.

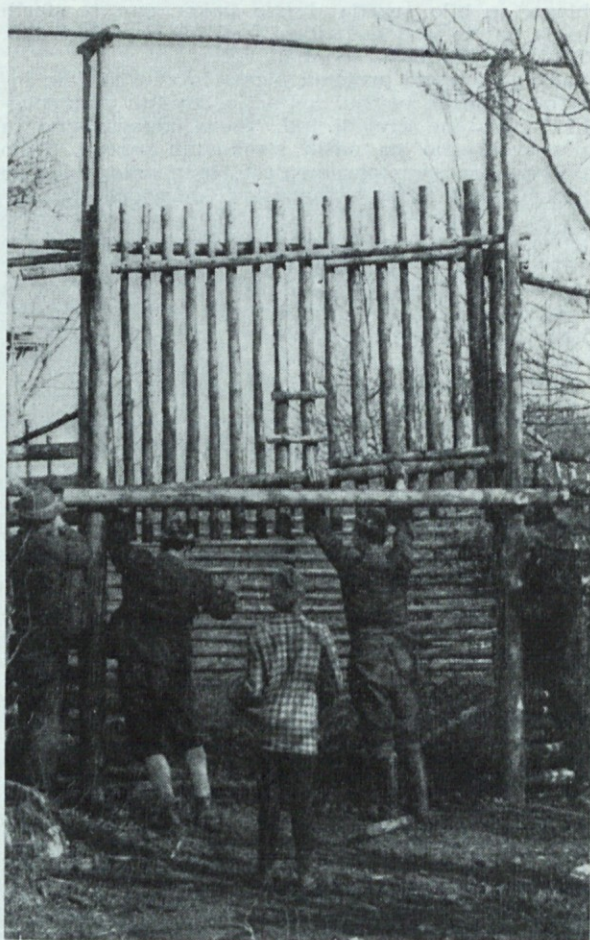
Ujeti begajo ob ograji, se zaganjajo vanjo in jo grižejo. Za prevoz jih je treba spraviti v zaboje. Ko je zaboj prislonjen k izhodu, so nekateri brž notri, ko iščejo izhod. S starejšimi je pa navadno precej opravka. Že triletni merjasec se besno zaganja proti vsakemu, ki se mu približa. Zato je razumljivo, da je treba njemu prepustiti odločitev, kdaj bo zlezel v zaboj. Posebno besen se je tako zaganjal v plot, da ga je moral lovec stalno motiti, sicer bi bil gotovo uničil močno ograjo. V zaboj pa so ga spravljali kar od devetih zjutraj pa do dveh popoldne... Imeli so toliko opraviti z njim, da so ga krstili za Miho. Morda je to pomagalo, da se je unesel.

Preden jih spuste v oboro, vsakega, ki si to pusti, oštevilčijo s preluknjanjem uhlja. Po posebnem sistemu razporejene luknje pomenijo določeno število. Tako bo čez leta vsak uplenjeni prašič pripomogel k zbiranju dragocenih podatkov o tej naši divjadi.

Bili so že primeri, da je ujetemu merjascu počilo srce. Fizični napor je velik zaradi stalnega beganja in zaganjanja v ograjo. Glavni vzrok pa je napetost

in razburjanje zaradi stika z ljudmi. Seveda je tudi fizični napor le posledica odpora in strahu pred človekom. Da se prašič zaganja proti vsakemu, je njegova obramba, ko si išče rešitve iz tesnega prostora. Že najmanjši dah po človeku požene prašiče v beg. Kaj pa povzroča divjim živalim bližina človeka in celo prijetanje, si je težko predstavljati. Večkrat na to pozabljamo. Trdijo, da živali v živalskih vrtovih prav nič ne trpe zaradi bližine ljudi. To morda velja za živali, ki so bile že poležene v takem okolju, za prvo generacijo pa gotovo šele po težko prestalem privajanju in zaradi otopenosti.

Naj velja pravilo, da se ob odlovljeni divjadi zadržujemo le toliko časa, kolikor je nujno. Enako velja tudi za ranjeno divjad. Približajmo se ji po strelu šele takrat, ko se je dokončno umirila. Zato je po lovski navadi na mestu obvezna cigareta po strelu.

Dvižna vrata, ki jih lovec s preže sproži, ko pridejo prašiči v ogrado Vse foto J. Črnač

Po lovskem svetu

Korsak ali mongolska stepna lisica

Srečko Lapaine

Kakor je vsaka naša brakada dolgočasna in prazna, če ne teče nekaj lisic, tako so prazni tudi pogoni v Aziji brez mongolskih lisičk.

Zajec je pač zajec. Dvigneš ga iz loža in maha jo naravnost proti lovcu. Kar vidiš, da uporablja revež samo štiri krake za svojo rešitev. Nobene prebrisanosti ali ukane ne opaziš v njegovem nepremišljenem begu. Vse nekaj drugega je, če se pojavi pred teboj lisica. Že od daleč jo vidiš, kako striže z ušesi, prisluškuje na vse strani in voha, preden se odloči za beg. Pa tudi lovec mora pazno slediti vsemu njenemu gibanju, če hoče, da se zvečer pri zadnjem pogonu lahko pohvali s posrečenim strelom na zvito-repko. Mongolska lisica pa je v pogonu še prikupnejša od naše, evropske lisice. Že njena zunanost je nad vse prisrčna.

Po velikosti je zelo podobna polarni lisički in meri z repom vred komaj 40 centimetrov. Tudi po postavi močno spominja na polarno lisico. Barva izredno goste dlake je na splošno svetlo rdeča, ki vleče že na rumenkasto. Letna dlaka je za spoznanje temnejše rdeča. Notranja stran, grlo kakor ves trebušček so sončno rumeni. Noge so malo temnejše. Rep je v zgornjem delu rumenkast, pomešan s temno sivo dlako. Konica repa je črna. Zunanja plat uhljev je na splošno sivkasto rumena. Korsak živi v stepah od Kaspijskega morja do skalnate Mongolije. Vendar živi mongolska lisička raje v stepnih predelih kakor v sklenjenih gozdovih in skalnatih gorah. Zdi se mi pa, da mongolska lisička zelo rada potuje. Poleti, ko nastopa v stepah silna vročina, krene proti severu in se z jesenjo vrača proti jugu. Zanimivo je, da si sama ne pripravlja lisičine. Če ni drugače, preživlja svoje dni kar pod milim nebom. Pač pa sem večkrat pregnal stepno lisičko iz svižčevega butana (rova), kjer povrže tudi mladiče in ostane v njem, dokler mladina ni godna. Iz enega od svižčevih butanov sem v akmolinski oblasti pregnal kar dve družinici z mladiči. Ta primer kaže, da je mongolska lisička bolj družabna kakor naša. S čim se hrani? Poleti je v stepi miza bogato založena. Glavna hrana so ji susliki (tekunice), ne zametuje pa tudi krtov, miši, kuščarjev in martinčkov. Zelo rada ima

tudi kobilice. Kakor rečeno, za hrano v poletnem času ni brige.

Popolnoma drugače pa je s hrano pozimi, ko je stepa v globokem snegu pri 20 do 30 stopinjah mraza. Njena glavna hrana, susliki, že spijo globoko pod zemljo, tudi žabe, kuščarji in martinčki so pod zemljo. Pozimi revici lisički res trda prede in se le redko do sitega naje. Vse lisičke, ki sem jih pozimi uplenil, so bile do skrajnosti shujšane, sama kost in koža. Kljub stalnem stradanju pa njihovo krzno v kakovosti ne popusti.

Zalezovalcev ima ta simpatična in predrzna tatica, obremenjena z vsemi slabimi lastnostmi lisičjega rodu, mnogo. V stalni nevarnosti se nahaja pred volkovi, ki zasledujejo vse, kar se da ugrabiti. Ker je volčje drhali v stepi zelo veliko in ker mongolska lisička volku zaradi svojih kratkih nog ne more uiti, se čudim, kako se je ta prikupna živalca v stepi še ohranila. Zasledujejo jo tudi roparske ptice, ki jih je v stepi mnogo. Vse ji streže po življenju.

Največji njen preganjalec je pa človek. Peganja jo v prvi vrsti zaradi njenega odličnega krzna, čeprav se nomadi zadovolje tudi z mesom. Ima kakor puh mehko, svileno dlako, pa prav posebno gosto podlanko. Lisičko love v železje in zanke. Imajo pa tudi, zlasti Kirgizi, za lov naučene orle in kragulje, s katerimi mongolske lisičke uspešno love. Tudi dresirani hrti so lisičkam nevarni. Ko sem tako ob priložnosti pregledoval železja, ki so jih nastavili Kirgizi, sem se šele prepričal, kako dolgo se upira sestradana lisička, preden jo skrajna lakota prisili, da seže po vabi. Kirgizi so mi povedali, da sestradana lisička prime vabo šele po petih, šestih dneh. Kirgizi so kaj radi nastavljali železje pred svižčeve butane, kjer so slutili lisičke. Bili so tudi primeri, ko so po štirinajstdnevem neuspehu odprli butan, da so v njem našli mrtvo sestradano lisičko.

Krzno mongolske lisičke je najbolj priljubljeno krzno na Kitajskem in so bila leta, ko so Kirgizi prodali na Kitajsko letno preko 70 000 kožuščkov.

Ker je pa to krzno priljubljeno tudi pri Mongolih in Kirgizih in ker vsaka nevesta prinese v aul ženina plašček iz mongolskih lisic, je poraba tega izredno lepega krzna ogromna in le čuditi se je, da teh živalic že niso popolnoma zatrli.

Kakor so mongolske lisičke v stepi preganjane od hrtov, konj in z raznim železjem, tako jih v goratih krajih Tienšana ali Alaptaua povečini love z dresiranimi orli, kjer je ta lov od davna zelo priljubljen. Že v srednjem veku, ko so v Evropi fevdalci z dresiranimi sokoli lovili pernat divjad, so v Aziji Kirgizi lovili z izvrstno dresiranimi orli volkove in lisice.

Na svojih potovanjih po semirečenski oblasti sem se tudi sam spoznal z enim najslavitejših

lovcev z orli. Dobro se še spominjam njegovih pripovedovanj, čeprav mi je njegovo ime že izpadlo iz spomina. Bil sem z njim tudi na lovu v okolici mesta Alma Ate. Še preden je izšlo sonce, smo že sedeli v sedlih in jahali proti goram: lovec z orlom na debeli rokavici leve roke, njegov dvajsetletni vnuk in jaz. Komaj so posvetili prvi sončni žarki, je že naš mladi spremljevalec opazil na pašniku kakih 500—600 korakov pod nami lisico, ki je lovila miši in bila tako zaverovana v svoje delo, da nas še opazila ni. Stari lovec previdno sname orlu z glave čepico iz mehke kože in privzdigne orla na roki. V tem trenutku je orel opazil lisico in z vzklikom »ajdaj« je Kirgiz vrgel orla v zrak. To povelje rabijo Kirgizi, da spodbude orla na lov. Ko je lisica zagledala svojega preganjalca, se je prvi hip pritislila v sneg, nato pa je popolnoma zmešana pričela begati desno in levo. Šele nato je sprevidela, da se na ta način ne bo rešila. Obrnila je torej svoj beg proti grmovju. Orel pa je to nakano takoj opazil in je lisičko nekaj korakov pred grmovjem prestregel. Orlu nad seboj se je sicer spretno in hitro umikala, toda orel je bil spretnejši. Z močnim udarcem peruti je zbil lisico k tlom in ji hkrati zasadil kremplje ene noge v vrat, z drugo pa jo je zgrabil za glavo. Takoj nato je s silnim kljunom usekal lisičko po glavi in ji prebil lobanjo. Ko smo s konji prijezdili k orlu, je ta še sedel na lisički in se nikakor ni dal ločiti od nje, ker je v plenu še čutil življenje. S težavo je lovec odtrgal orla od lisice in mu ponudil svojo orokavičeno roko, da je sedel nanjo. Medtem je bila lisička že mrtva. Z besedami se ne da povedati, kako bliskovito se je ta uplenitev izvršila, s kakšno spretnostjo je orel udaril na lisičko in s kakšno spretnostjo ji je zasadil kremplje v telo ter jo usekal s kljunom po glavi. Meni se je zdelo, da je ves dogodek trajal komaj del sekunde.

Kasneje mi je ta lovec pripovedoval, da se orel zaveda, da je en sam napačen prijem in prepočasen gib zanj lahko usoden, zlasti pri lovu na volkove.

Ko je vnuk privezal mrtvo lisičko za sedlo, smo odjezdili naprej. Ni še minila ura, ko sem opazil na snegu rdečo piko. Daljnogled mi je pokazal zopet lisičko pri lovu na miši. Igra se je ponovila. Orel v zraku je takoj opazil lisičko, spretno zakrožil in kmalu je bil nad njo. Ponovil je isti udarec s perutjo, zbil lisico v sneg, zasadil kremplje v njeno telo, s kljunom usekal po glavi in jo ubil. To pot ni lovec imel toliko opravka, da je snel orla s plena.

Ko smo nadaljevali pot, mi je lovec omenil, da bi bil boj z volkom zanimivejši, ker bi tedaj dresirani orel pokazal svoje pravo delo. Orel natančno ve, da je popravek z lisico nekaj navadnega in da je volk veliko nevarnejši nasprotnik.

Njegovi udarci s perutjo na volka so močnejši, rane od krempljev bolj globoke in neredko se zgodi, da orel s kremplji zlomi volku rebra. Tudi udarec s kljunom je silnejši in se ponavlja, dokler se volk popolnoma ne umiri. Lovec mi je dalje pripovedoval, da je volk nespretnemu orlu celo odgriznil nogo in ga tako onesposobil za lov. Vendar orel ni odnehal, tako dolgo je sekal volka po glavi, da ga je pokončal.

Potem smo uplenili še tretjo lisičko natančno na ta način. Čeprav smo bili v sedlih skoraj šest ur, se nam ni posrečilo naleteti na volka, kar mi je bilo zelo žal.

Ko smo sedeli v topli jurti pri čaju, mi je gospodar-lovec pripovedoval mnoge zanimivosti o dresiranju orlov za lov na lisice in posebno na volkove.

Orel, ki je namenjen za dresuro, mora biti vzet iz gnezda, še preden je bil samostojno v zraku. Le pri takem mladiču je lovec gotov, ko ga prvič spusti v zrak, da se vrne na njegovo roko. Dresura traja najmanj eno leto in je uspeh odvisen od orlovega intelekta. Potem ga učitelj počasi spušča na nenevarno divjad, kakor so race, gosi in zajci. Za temi šele pride na vrsto lisička in nazadnje volk. Moč, spretnost in znanje orla, ki brez pogreška napade nasprotnika, kakor je lisica, še bolj pa volk, je treba videti le na lovu. Kot že rečeno, orel v dvoboju z volkom nikakor ne sme pogrešiti niti v enem načinu napada. Sleherni pogrešek ga lahko velja življenje.

V Aziji imajo 8 vrst orlov, ki pridejo v poštev za dresuro v lovu na lisice in volkove. Ne spominjam se več njihovih imen, vendar mislim, da je ena prvih planinski orel. Te vrste se razlikujejo po barvi perja, telesni zgradbi, repu, kljunu, krempljih in po barvi oči.

Mnogo zanimivega mi je moj gospodar lovec še pripovedoval iz svojih doživetij. Z lovom je začel s štirinajstimi leti, še za življenja svojega deda. Prvega orla je sam zdresiral, ko mu je bilo trideset let. Prej mu namreč oče tega ni dovolil, češ da bi orla lahko pokvaril, ne pa izšolal. Ob opisanem lovu je bil mož star 82 let in je sedel v sedlu kakor mladenič ter z orlom brezhibno upravljal. Saj je do tedaj lovil že čez petinšestdeset let. Kolikor se je spominjal, so mu orli ujeli čez 100 volkov in več ko 500 lisic. V času, ko sem pred štiridesetimi leti potoval po centralni Aziji, je bilo dresiranih orlov, zlasti v gorati Kirgiziji, na izbiro. Mladina se je še vedno zanimala za ta lov. Sleherno leto so z orli uplenili na stotine volkov in na tisoče mongolskih lisičk. In kakor posnemam iz sedanje ruske »Ohote«, je lov z orli na volkove še vedno zelo važen pri zatiranju te krvoločne zveri. Lov z dresiranimi orli je pa hkrati izreden športni užitek, ki ga je treba doživeti, ker se nikakor ne da dovolj dobro opisati.

Se enkrat: malokalibrski vložek

Majska številka Lovca prinaša na str. 54 zelo koristen prispevek pod naslovom »Malokalibrski vložek«. Vendar ga je treba razširiti in sicer na novi malokalibrski nabojček ameriškega izvora .22 WMR (22/100 palca = 5,6 mm, Winchester Magnum Rimfire, t. j. z robnim vžigom). Le-tá je namreč dandanes iz lovske rabe že močno pregnal doslej splošno znani klasični nabojček .22 l. r. (5,6 mm long rifle, v tekstu napačno »long«. .22 l. r. je najdaljši od treh: short = kratki, long = dolgi, long rifle = dolga puška risanica, izgovori »long rajfl«, tipično ameriško ime za to prav tako ameriško kreacijo, podoben imenu »rifle« za hlače cowboyke).

Nabojček .22 WMR je neprimerno močnejši in strel z njim razantnejši kot stari .22 l. r. Glavna slaba stran le-téga, tudi v najjačji njegovi izvedbi z začetno hitrostjo 440 m/s namesto običajnih 330 m/s, je prav njegova slaba razanca na količkaj večje strelne razdalje: njegova pot leta je močno ukrivljena, to pa pri streljanju na male cilje, ki jim je ta kroglica predvsem namenjena, močno moti; popravljati moramo po višini, zato često zgrešimo pri višini. Dokaj močan učinek strela te pomanjkljivosti ne odtehta. Nabojček .22 WMR pa na 100 m ne zaostaja prida za slej ko prej najbolj znanim, prav tako ameriškim nabojem za lovopust .22 Hornet (sršen), ki ima že centralni vžig (na netilko). Pristreljeni vsi trije v piko na 100 m imajo na polovični razdalji 50 m pri teži kroglice G gramov, začetni hitrosti vo metrov na sekundo in živi sili E₁₀₀ kilopondmetrov pri 100

metrih naslednje višine h centimetrov nad premico od ustja cevi do cilja (za primerjavo smo dodali še podatke naboja .22 Remington, ki je že prav na meji uporabnosti za srnjad na razdalje do 100 m). Tabela spodaj!

Razlika med vzponom na 50 m enakim 13,5 cm za normalno long rifle in 5,3 cm za Winchester magnum, če obe streljata v piko na 100 m, je tedaj za lovske namene znatna, prevelika, za zgolj strelske pa je seveda brez pomena, razen v tem, da prvo veter mnogo bolj moti ko drugo.

Za .22 WMR se prav tako dobi malokalibrski vložek nemške firme Krieghoff (Ulm) in po njeni licenci avstrijske Tyrol (Kufstein). Iz lastne izkušnje, pa tudi po glasovih iz literature ter po osebnem pripovedovanju solovcev lahko povem, da je njegova učinkovitost naravnost presenetljiva, natančnost pa tudi pri ponovnem vlaganju vložka povsem zadovoljiva; premik osrednje zadetne točke je v okviru naravnega raztrosa. Kroglica ima pravi bakreni plašček v dveh izvedbah, cel plašč in s čelno luknjico za lovsko rabo. Znani kočevski lovec Ivan Grajš jo uporablja celo za usmrtilni strel medvedov, ki jih mora s pomočjo svojega nenadkriljivega braka jazbečarja Kastorja od imenitnih lovecev z visoke preže obstreljene slediti, včasih kar po cele dni, v stalni življenjski nevarnosti.

Ni dopustno povrtavati malokalibrskim vložkom .22 l. r. nabojšče za .22 WMR, kajti kaliber je nekoliko večji, vrtež drugačen, pa je tudi iz teh razlogov pritisk plinov neprimerno večji. Postopek je nevaren celo pri močno zgrajenih »flobertovkah« .22 l. r.

Naj ob tej priložnosti ponovno pribijemo, da je francosko ime »flobert« za te puščice povsem zgrešeno. Velja le za najmanjše nabojčke tega kalibra in z 9 mm okroglo svinčeno kroglico ali z najdrobnejšimi šibrami za vrtno ptice (nemško »Vogeldunst« = prah za ptice), pa oboje še iz gladke cevi.

Pač pa je možno iz vložkov oz. cevi za .22 WMR streljati manjšo .22 l. r. in sicer tako, da izstreljenemu tulcu .22 WMR odrežeš ali postružiš dno in vanj vtakneš nabojček .22 l. r., ki se pri tem ves skrrije. Del take cevke, ki moli nad vrh kroglice .22 l. r., ji služi pri strelu kot vodilo, dokler ne prime v vrtež. Tako odpade njen povsem prosti let in smodnikovi plini je ne morejo prehiteti. To na prvi pogled presenetljivo zamisel podpisanega so preskusili v nemškem inštitutu za lovsko in športno streljanje (Düsseldorfer Gerresheim, šef H. v. Wissmann) in ugotovili, da ostane raztros zadetkov z .22 l. r. praktično isti, kakor če jih streljamo iz zanje prirejenih cevi. Osrednja zadetna točka pa leži z .22 l. r. seveda znatno nižje kot z mnogo hitrejšo .22 WMR. Jasno je, da si opisani adapter z .22 WMR na .22 l. r. lahko izstružiš sam, iz jekla, če nimaš na voljo praznih tulcev .22 WMR.

Malokalibrski vložek .22 WMR velja v Nemčiji DM 70.—, izbrano natančen pa DM 88.—. Priporočljivo je, da si sprožnik za gladko cev (desna oz. spodnja pri dvocevkah) ali omehčaš, kolikor je še dopustno ali pa opremiš z naprožilcem (francoskim). To velja tudi za polrsanice; za trocevke pa ni potrebno, ker desno cev za šibre itak lahko sprožiš z naprožilcem. Zlasti v trocevki je malokalibrski vložek .22 WMR imenitna zadeva. Predvsem odlično služi pri gojitvenem odstrelu srnjadi pa tudi sicer za hitro in humano umiritev divjačine ter brez poškodb.

Cena streliva na nemškem trgu je, kot pove naša razpredelnica, za .22 WMR kar štirikrat dražja od .22 l. r., ki jo povrh izdelujemo doma, celo prav dobro. Zato bomo za lov vzeli .22 WMR, za manjšo rabo, za šport itd. pa ceno .22 l. r., s pomočjo opisanega preprostega adapterja.

Malokalibrske vložne cevke, predvsem lovske .22 WMR, bi pač veljalo uvažati ali vsaj prodajati za devize, kakor toliko drugega — seveda s strelivom vred. Sedaj ga poleg Amerike dela že vrsta evropskih tovarn (RWS, Hirtenberger, Finci itd.). Spričo tolike konkurence mu cena že pada, preciznost pa raste. Nikakega dvo-

Oznaka naboja	G (g)	v ₀ (m/s)	E ₁₀₀ (kpm)	h ₅₀ (cm)	Cena (DM)
.222 Remington	3,24	975	110	1,3	—,65
.22 Hornet	3,0	760	42	2,3	—,53
.22 WMR	2,6	610	23,5	5,3	—,28
.22 l. r. hitra	2,55	400	11,4	11,5	—,075
.22 l. r. normalna	2,55	335	9,9	13,5	—,06

ma ni, da je novi malokalibrski nabojček .22 WMR velik uspeh in po svoji presenetljivi moči že pravi lovski naboj, česar o .22 l. r. ne moremo več brez pridržka trditi; boljše je pač sovražnik do-brega.

Francè Avčin

Petelin ujel petelina

Konec aprila letos se je 52-letni lovec Franc Lipovec, po domače Petelin s Poljšice pri Gorjah, odločil, da ne bo spal doma. Francelj je namreč lovski čuvaj pri Zavodu za gojitev divjadi »Triglav« na Bledu in ima svoj revir na Pokljuki, kjer se zadržuje tudi po več dni skupaj. Zvečer je prišel do lovske kočice na Lepih kopiščih in že kmalu po polnoči odšel na Mejo planino, kjer je večkrat slišal petelina. Bil je prepričan, da bo njegova pot uspešna. Sedel je na panj ter poslušal. Toda petelina ni bilo. Pa jutri, si je mislil, vračajoč se v kočico. Tam je zakuril in si pristavil lonec vode za žgance. Vtem je zaslišal skozi okno divjega petelina. Francelj ga je jel s klepanjem oponašati in petelin se je kmalu pojavil ob ograji kočice. Medtem je na štedilniku začela vreti voda v loncu, da je para privzdigovala pokrovko, ki je klopotala. Petelin je postal pozoren proti oknu, od koder je nekaj prej slišal tekmečev glas, sedaj pa klokanje kipeče vode in pokrovke. Tedaj se je Francelj spomnil, da je tudi v preteklem letu s klepanjem privabil petelina k sebi kar na tri metre. Sedaj je sklenil, da ga bo

skušal ujeti. Petelin se je z razprostrto pahljačo sprehajal pod oknom. Francelj se je previdno splazil do vhodnih vrat in ko se je petelin oddaljil za vogal, je lovec urno skočil do klopi pod oknom in sedel. Petelin se je kmalu pokazal izza vogla in vso pozornost obračal proti oknu, kjer je venomer ropotala pokrovka na loncu. V svoji bojni togoti nad tekmečem je petelin zašel Francelju med noge in tako sta se Petelin in petelin pogledala iz oči v oči. »Domači petelin« pa se je ustrašil, da mu divji petelin ne skoči v oči, zato si jih je z levico zakril in ostal negiben. Odločil se je, da bo prijel petelina za vrat, četudi bi tvegjal prst, ker bi mu sicer izpulil rep, če bi ga zgrabil zanj. Bliskovito ga je ujel za vrat, hkrati pa se vrgel nanj in ga zgrabil še za noge. Petelin se je divje otepal, a je kmalu omagal. Francelj ga je končno s težavo zvezal in zaprl v sobo ter takoj z Mrzlega studenca telefonično obvestil Zavod za gojitev divjadi na Bledu, kakšen plen ima. Petelin s Poljšice je torej ukanil petelina s Pokljuke, ki so ga potem poslali na Kočevsko novim doživljanjem naproti.

Jože Vidic

»V gozdu«, Vitalij V. Bianki

Napisal sem, kako čudovito me je dojmil večer, ko sem v Šumadiji kot izgnanec prvič videl in slišal slavce peti. Doma sem slišal samo škranjčka, ki je motil nočno ljubzensko uro Shakespearijevega Romea in Julije, ne pa slavca, čeprav sem živel med sončnimi vinogradi. Zavidal sem severnim Poljakom, ko sem v Reymontovih »Kmetih« čital, da po njihovih ravninah pojo tudi slavčki.

Pred nekaj leti sem pa videl v knjigarni novo knjigo »V gozdu« z naslovno sliko medveda sredi pragozda, ki ga obsevajo sončni prameni. Že zaradi te slike gozda sem si kupil to čudovito pesniško knjigo ruskega prirodoslovca in pisatelja Valentinoviča Biankija (rojen leta 1894), ki opisuje življenje narave v gozdovih in poljanah, predvsem za mladino. A to knjigo lahko polno uživa šele odrasel prijatelj živalstva in narave sploh. Pisatelj je moral dolga leta natančno opazovati življenje v naravi, posebno ptice pevke in divjad, da je mogel tako podrobno opisati njihove posebnosti in povezavo z ljudmi.

Kadarkoli se hočem intimneje približati skrivnostim narave med svojimi štirimi stenami, sežem v knjižne predale in se z Biankijem podam v mislih na potovanje po njegovi: Pomladi — Poletju —

Jeseni in Zimi. Ne berem, ne prebiram, temveč srkam, vsrkavam podobo za podobo: cvetje na golih lesnikovih vejah se razgrinja, na robu gozda žubori voda in polni so jarki do vrha, prvi metuljčki vzletajo nad travnike, v parku se oglašajo ptice pevke in odpirajo vhod v štiri letne čase. Že po nekaj straneh knjige smo v »Pomladnem in Ptičjem lovu«, in potem v vsakem letnem času drugi lovi, z uharico lov na ujede, jeseni lov na neverice in kune, pozimi lov na medveda ali volka, na srne, pogon kmetov na volkove v ostri ruski zimi. Podoba za podobo in vse tako naravno, živo, vablivo, da ne odložim knjige, dokler v pozni noči ne preletim do konca njenih 175 strani.

Ne vem sicer, če jo imajo še v knjigarnah, morala bi pa krasiti vsako knjižno omaro lovca. Ko so vzcveteli hribčki Slovenskih gor in sem brskal po knjigah o slavcih, sem si najprej privoščil Biankijev opis lova na divjega petelina in pretep ruševcev, potem pa njegov »Gozdni orkester«, ki ga podajam v dokaz, da prav nič ne pretiravam, lovcem za vabo:

»V maju žvrgoli in gostoli slavček dan in noč.

Otroci se čudijo: kdaj neki spi? Spomladi ptičje ne utegnejo dolgo spati, ptičje spanje je kratko. — Samo majčkeno zadremljejo med dvema pesmicama, prespijo kako urico ponoči, kako urico opoldne in spet so pokonci.

Zjutraj, ko se dani in zvečer, ko zahaja sonce, pleše in poje vse, kar prebiva v gozdu, kakor kdo ve in zna. Tedaj lahko slišiš v gozdu zvonko petje, violino, boben in flavto, a tudi lajanje in kašljanje, cviljenje in tuljenje, žužmanje in brenčanje, kvakanje in skvikanje.

Ubrano in zvonko prepevajo slavčki, ščinkavci in kosi. Skripajo hrošči in kobilice, bobnajo žolne. Kobilar žvižga in piska, ko da igra flavto. Lisica laja, srna kašlja. Volk tuli, sova skovika. Čmrlji in čebele brenče, žabe kvakajo.«

Dr. Avgust Reisman

Uplenjena breja volkulja

Rade Kovačević, logar gozdne uprave Plaški pri Ogulinu, se je 23. aprila 1966 ob 22. uri vračal proti domu, ko se na cesti sreča z volkom. Z debelimi šibrami užge na 10 metrov volka v pleče, ki se na mestu vrzne in premetava. Zato ga lovec na 5 metrov popravi z drugim strelom. Tedaj volkulja v smrtnih krčih povrže tri mladiče. Ko jo je potem logar doma odiral, je našel v maternici

Franc Lipovec-Petelinov s Poljšice — z ujetim živim divjim petelinom

še pet mladičev, vsega torej osem in sicer pet samčkov in tri samičke. Nagrada za uplenjenega volka v SR Hrvatski znaša, ne glede na starost in spol, 700 N din. Komisija je uplenitelju priznala nagrado le za volkuljo, ker mladiči niso bili naravno skoteni.

Ing. Zlatko Turkalj,
Ogulin

Na divje prašiče v Pomurju

Pomurje leži na severovzhodni strani Slovenije. Lepa polja prepletajo gozdiči. Zemlja je rodovitna in zato ima tudi divjad ugodne življenjske pogoje. Divjadi je tu dovolj in letos spomladi so nas presenetili celo divji prašiči, ki so prišli v goste z Madžarske. Pokazali so se okoli obmejnih vasi Kobilje in Motvarjevci, v lovišču LD Dobrovnik. Spočetka so jih ljudje z zanimanjem opazovali, dokler niso ščetinarji jeli uničevati posajeno koruzo in krompir. Zavoljo pritožb smo se lovci odločili, da jih preženemo. Dne 15. maja 1966 je LD Dobrovnik s sosednjimi družinami organizirala lov. V lepem nedeljskem jutru se je začel prvi pogon in kmalu je počila prva puška, a ščetinar je odnesel zdravo kožo. Nekateri strelci so se črnihov tako prestrašili, da niso upali sprožiti puške. Tudi drugi pogon je bil brez plena. Zato je vodja lova predlagal, da obkolimo predel, kjer so gonjači opazili svinjo s pujsi. Lovci so pujsi hoteli ujeti žive, a sta jim le dva živa prišla v roke, ki sedaj prav lepo rasteta. Po tem lovu smo bili prepričani, da smo se znebili nadleže. Toda prašiči so jeli množično prihajati z Madžarske, kakor bi vedeli za sporazum o maloobmejnem prometu med državama.

Organizirali smo drugi lov. Uspeh na prvem lovu je privabil na drugi lov okoli 50 lovcev in 30 gonjačev. Zraven smo imeli tudi dopisnika RTV Ljubljana, tovariša Boroviča, ki je lov filmal. Že v prvem pogonu smo naleteli na svinje s pujsi, ki pa so ušli. Potem je vodja lova postavil strelce ob mejo, ker je sklepal, da se bodo prašiči umaknili, od koder so prišli. Res se je tako zgodilo in začela se je prava borba, v kateri so obležali trije ščetinarji, kakih dvajset pa jih je odneslo zdravo kožo čez državno mejo. Srečni uplenitelji so bili: Franc Poredoš iz Murske Sobote, Rudi Černič, lovski čuvaj goj. lovišča v Beltincih in Avgust Kovač, član LD Dobrovnik. Gotovo bi bil uspeh večji, če ne bi bili lovci gledali samo po velikih. Vendar so bili na splošno lovci zadovoljni s plenom. Zadovoljni pa so bili seveda tudi kmetje.

Ta uspeh bo spodbuda vsem pomurskim lovcem, da nam bodo tudi v bodoče pomagali, če bo treba.

Ivan Kolenc,
starešina LD Dobrovnik

V Bleiweisovih »Novicah« z dne 22. decembra 1869 je javil Andrej Primec iz Kroke: »(Lovcem na znanje) 13. dan t. m., ko sem šel na lov, sem vstrelil jazbeca, katerega sem ravno na poti po snegu bežečega srečal. Ali ni to nenavadna prikazen zato, ker ta žival pozimi spi? Naj to razsodijo bolj izvedeni lovski prijatelji.«

Opomba uredništva »Novic«: »Todaž žalibog tudi jazbeci čutijo, da zime ni in da vlada le zimski čas, ki nam žuga vzeti vso ozimino na polji.«

Dr. A. R.

Eden izmed mnogih lovcev, ki skrbijo za vzrejo fazančkov iz prekošenih gnezd

Uničevanje divjadi med košnjo

Modernizacija poljedelstva povzroča razno škodo lovstvu. Divjad pobira mrčes, oškropljen z zaščitnimi sredstvi in poginja. Še večjo nevarnost prinaša divjadi mehanizacija poljedelstva. Stroji za košnjo uničijo na tisoče fazanjih in jerebičjih gnezd, pa tudi legel zajcev in druge divjadi, ki gnezdi na tleh. Pred bližajočimi se stroji koklje navadno ne odlete z gnezd ali vsaj pravočasno ne in tako jih noži neusmiljeno porežejo, jajca ali komaj izvaljen zarod pa zapuščeni propadejo. Zaradi vedno večje mehanizacije v poljedelstvu so lovski krogi svetovne zveze za zaščito živali pripravili za glavno zborovanje predloge, kako zaščititi legla pred kosilnimi stroji. Pozvati nameravajo predvsem kmetijce, da bi zapuščena jajca iz gnezd oddali v vališča ali jih doma podložili kokljam, po dveh, treh mesecih pa mladiče spustili na prosto. Ob košnji naj bi mladina po travnikih pravočasno pred kosilnicami prepodila koklje z gnezd. Strokovnjaki domnevajo, da bi se fazani polagoma sploh odvadili gnezdit na odprtih travnikih, če bi ne imeli več potrebnega miru in bi se morali umakniti za gnezditev v grmovje in njivske meje. Na Angleškem so npr. poskušali namestiti na kosilne stroje cepce, ki bi pred strojem udarjali po tleh in tako plašili koklje z gnezd. Vsekakor pa bodo morali lovci večjih lovišč v prihodnje sami skrbeti za najdena fazanja jajca in vzdrževati fazanerije oziroma valilnice, če bodo hoteli še loviti fazane, so poudarjali strokovnjaki evropskih lovišč.

Dr. A. R.

Po lovu na divje prašiče v lovišču LD Dobrovnik

Foto Mlinarič

Ruščevčev kebček, julij 1965, Komna

Foto dr. T. Wraber

Zaščita divjih petelinov in ruščevcev

V večini evropskih lovišč ugotavljajo, da nazaduje stalež črne gozdne kurjadi kakor tudi dropelj v vzhodnih delih Avstrije. Biološka postaja v Avstriji zato išče možnosti, da bi umetno vzrejala to divjad in jo nato spuščala v lovišča. Večletne izkušnje biološke postaje v Wilhelminenbergu so pokazale, da se ta divjad da vzgojiti v njihovem zavodu, ki ga bodo zato razširili. Pozvali so lovce, naj odstopajo te vrste živo divjad, četudi bi bila kaj poškodovana, zavodu, zlasti gnezda z jajci, ki bi jim prišla v roke.

Dr. A. R.

Moje Tare ne bom pozabil...

Bilo je pomladnega jutra, ko sva se za vedno ločila z dobrim štirinostnim lovskim prijateljem, s posavko Taro, ki me je neumorno spremljala na lovih deset let ter mi pomagala, če sem slabo zadel, pri mali in veliki divjadi. Kako potreben za pravičen lov je dober pes, naj potrdi nekaj dogodkov, ki sva jih doživela s posavko Taro.

Oba sva bila še neizkušena, kako žilavo življenje ima lisica. Padlo je nekaj novega snega, ko jo mahneva pogledat za lisicami. Nisva prišla daleč, že psičke zmanjka. Koj na to se oglasi v gostem smrečju, v naslednje hipu pa zagledam lisico in pritisknem, prepričan, da bo v ognju obležala. A kaj, ko jo je samo zasukalo in

ubrala jo je naprej po grapi, psička pa za njo. Čez nekaj trenutkov je gonja v dolini prenehala in že čujem, kako psička cvili pa spet laja. Pohitel sem za njima in kmalu videl, kako se valjata, da je bil sneg naokrog rdeč. Močno sem se bal za psičko, ko sem tekkel proti njima, saj je bila polovico manjša od lisice, povrh pa še neizkušena. Mimogrede sem poiskal kamen in močno udaril lisico po glavi, ki je držala psičko za smrček. Ko rešim cvilečo psičko, se ta ponovno zažene v lisico, ki je bila pravi orjak. Psička je imela grdo obdelan smrček, iz katerega je curljala kri. Nanj sem ji nalil nekaj žganja, a kljub temu ji je gobec zatekel in dobila je zastrupitev od lisičjih zob. Ozdravil jo je veterinar z injekcijami.

Drugi primer z lisicami je bil nekoliko drugačen, da sem jo skupil jaz. Na koncu skupnega lova mi Tara prižene lisico, pritisknem dvakrat in lisica se začne valjati po strmini. Kar naenkrat se pobere in beži, psička pa za njo. Začel sem teči za njima tudi jaz. Malo niže sporaj teče reka, ki je bila zaradi dežja pravi hudoournik. Vidim, kako jo Tara dohiti in ravno, ko je lisica mislila prečkati strugo, jo zgrabi in štrbunk obe v globok, skoraj dva metra širok tolmun. Kaj sem hotel, odvrget sem puško in torbo, ter zabredel v ledeno mrzlo vodo, ki mi je segala do pasu. Vidim, kako se držita za gobca in si prizadevata obdržati se na površju. Zgrabim lisico, ki mi je bila bliže,

za vrat ter vlečem obe na suho. Tudi to pot je kamen opravil zadnje z lisico. Tovariša Ferdo in Miha sta še dodala: »No, Jože, danes si se pa pošteno okopal.« Naslednje leto sem streljal srnjaka. Na nastrelu sem našel nekaj dlak in kapljic krvi. Prižgal sem si cigareto in menil, da daleč ne more več. Nato grem za njim. Sled je bil dobro viden, saj je srnjak precej krvavel. Ni pa legel po enem kilometru, kar sem pričakoval. Prečkal je tako imenovano Bično in tudi povsem prenehal krvaveti. Nadaljnje iskanje ni imelo več smisla. Zaznamoval sem si mesto, kjer je prešel potok in se vrnil domov po psičko Taro. Prvič sem jo oprčil za tako nalogo na 4 do 5 m dolg povodec. Čez kaki dve uri sva se vrnila na mesto, kjer bi moral srnjak prečkati Bično in ji ukažem: »Tara, išči!« Koj je začela vleči na greben na Peršetovo. Po 100 metrih sva ga dvignila z ležišča in našla precej krvi, po čemer sem ugotovil, da je zadet nizko v prsi. Ker se je srnjak dvignil, mi ni kazalo drugega, kot sprčiti psico, sam pa sem pohitel na greben, ker sem domneval, da bo prišel na preseko daljnovoda. Kmalu je psica začela srdito goniti in nekaj pod mano gnala nazaj po Peršetovem proti Bični, od koder sem čez nekaj časa zaslišal lajanje na mestu. Po drči sem se spustil do slapa, od koder je prihajalo lajanje in že zagledal mrtvega srnjaka. Tara pa je veselo poskakovala. Ugotovil sem, da je vrh slapa psica srnjaka, ki je imel prestreljeno tudi sprednjo nogo in je bil na koncu svojih moči, dohitela, a je skočil čez previs 6 m globoko. Zadovoljna sva se vračala domov z lepim šesterakom. Tara je dobila za dobro opravljeno delo klobaso, jaz trofejo, ki mi je še danes v spomin na ta dogodek. Se in še bi lahko našteval take in podobne podvige posavke Tare, o njenih in mojih lovskih doživljajih. Sedaj Tare ni več, odšla je v večna lovišča. Na njen grob sem vsadil mlado smreko v upanju, da bo njeno delo nadaljeval njen potomec Bojko.

Jože Čegovnik ml.,
LD Strojna

Iz lovske organizacije

Prvenstvo Gorenjske v lovskem streljanju

V nedeljo, 29. maja t. l. je bilo v Kranju, na strelišču v Struževem, strelsko tekmovanje za »Dan mladosti« z malokalibrsko puško, na tarčo srnjaka in na umetne golobe. Tekmovanje je organizirala Lovska zveza Gorenjske.

Od 27 gorenjskih lovskih družin se je tekmovanja za »Dan mladosti« z malokalibrsko puško na 50 metrov, z odprtim vizirjem brez daljnogleda, v poljubnem stavu brez naslona — udeležilo 15 lovskih družin, vsaka s tremi strelci v ekipi.

Uspehi ekip:

1. Lovska družina Bled, 239 krogov od 300 možnih,
2. Lovska družina Sorško polje, 215 krogov,
3. Lovska družina Storžič, 201 krogov.

Najboljši posamezniki:

1. Vinko Lapanja, LD Sorško polje, 87 krogov od 100 možnih,
2. Franc Primožič, LD Tržič, 82 krogov,
3. Jože Fon, LD Bled, 81 krogov.

Prav tako se je streljanja na tarčo srnjaka udeležilo 15 ekip po tri člane. Vsak strelec je streljal z malokalibrsko puško na 35 metrov; v treh minutah je stoje brez naslona oddal 10 strelcev.

Uspehi ekip:

1. Lovska družina Senčur, 334 krogov od 390 možnih,
2. Lovska družina Storžič, 305 krogov,
3. Lovska družina Poljane, 284 krogov.

Najboljši posamezniki:

1. Anton Prestor, LD Storžič, 116 krogov od 130 možnih,
2. Matija Gašperšič, LD Senčur, 114 krogov,
3. Emil Arzenšek, LD Senčur, 114 krogov.

Gorenjska lovišča imajo razmeroma malo perjadi, na katero lovci streljajo samo v letu, zato tudi streljanje na umetne golobe na Gorenjskem ni tako razvito, kot bi bilo želeli. Vendar pa je že precej posameznikov in lovskih družin, ki so v tej strelski panogi dosegli lepe uspehe.

Tekmovanja na umetne golobe se je udeležilo 8 ekip v konkurenci in 3 izven konkurence. Tudi te ekipe lovskih družin so sestavljali po 3 strelci. Vsak je streljal na

Predsednik gorenjske LZ Ivan Cvar (drugi od leve) Foto F. Cvenkel in predsednik strelske komisije LZ Franc Primožič (prvi od leve) razdeljujeta najboljšim diplome in nagrade

10 golobov, oziroma vsaka ekipa na 30 golobov.

Najboljše ekipe:

1. Lovska družina Senčur, 19 zadetkov od 30 možnih,
2. Lovska družina Storžič, 11 zadetkov,
3. Lovska družina Jošt, 11 zadetkov.

Najboljši posamezniki:

1. Aldo Zorzut, LD Senčur, 7 zadetkov od 10 golobov,
2. Jože Kirbiš, LD Senčur, 6 zadetkov,

3. Drago Vraničar, LD Škofja Loka, 6 zadetkov.

Pri enakih rezultatih je bil vrstni red odločen s ponovnim streljanjem.

Vsekakor se je kot najboljši posameznik v streljanju na umetne golobe izkazal lovski čuvaj LD Bled, Rudi Kotnik, ki je izven konkurence sestrelil 9 golobov; najbrž pa bi tudi še desetega, če ne bi imel zaprte varovalke na puški, da desetega strela sploh ni oddal.

Na strelišču v Struževem — Kranj pred streljanjem Foto F. Cvenkel na umetne golobe

Ob zaključku tekmovanja je predsednik Lovske zveze za Gorenjsko tovariš Ivan Cvar poudaril pomen vadenja in tekmovanja v lovskem streljanju ter najboljšim ekipam in posameznikom razdelil pokale, diplome in praktična darila.

-elf-

in dolgoletni član upravnega odbora LD Ljubljana-Sentvid. — Viktor je bil med vojno aktivist v Dolomitih, sedaj pa kot lovec rad zahaja v objem dolomitskih gozdov.

Obema še na mnoga srečna leta!

LD Ljubljana-Sentvid

Jubilanti

Franc Imperl, član LD Zabukovje, še vedno lovsko aktiven, praznuje svojo 72-letnico. Še mladoleten se je pred prvo svetovno vojno vključil v tedanje lovsko društvo Trbovlje. Po vrnitvi iz vojne pa se je včlanil v takratno slovensko lovsko društvo v Brežicah. Med NOB je bil nešteto krat vodnik partizanskih enot, ker je kot lovec podrobno poznal svoj okoliš. Čez 50 let je že zgleden lovec in učitelj mladim. Jubilantu želimo še mnogo zdravja in zadovoljstva na poljanah zelene bratovščine!

Lovci LD Zabukovje — A. S.

Janez Ferlež, član LD Laško, dolgoletni njen blagajnik, odlikovan z Znakom za zasluge, 50 let lovec, je praznoval vever in zdrav svojo 70-letnico. Še vedno vsestransko delavnemu in iskrenemu lovskemu tovarišu voščimo še mnogo zadovoljnih let v naših vrstah!

Člani LD Laško

Jože Bizjak in Viktor Kolar, člana LD Ljubljana-Sentvid, sta praznovala vsak svojo šestdesetletnico, ko je pomladansko sonce pobralo s pobočij Dolomitov letošnji zadnji sneg. — Jože je bil prvi starešina LD Polhov Gradec

Umrli

Dr. Francetu Lokarju v slovo

V 76. letu starosti ga je nemila usoda iztrgala iz srede zelene bratovščine. Kdo ni poznal Franceta! Kot lovec je bil znan od Triglava do Kolpe. Že kot študent je hodil po lovskih stezah gozdov, gajev in logov prelepe Bele krajine, kjer je tudi njegov rojstni kraj. Prvo lovsko znanje je sprejemal od očeta, vzornega lovca in si od njega pridobil vso plemenitost prijatelja narave. Že kot mlad lovec je imel velik smisel in razumevanje za gojitev divjadi in lov ter veliko veselje do kinologije. Tak je ostal do svoje prerane smrti. V prvi svetovni vojni ga je pot vodila po Karpatih, Galiciji in sosednji Madžarski in je tudi tam izkoristil vsako priložnost za lov. Ko je pred mnogimi leti prišel v Ljubljano kot pravnik, je nadaljeval z lovskim udejstvovanjem po vsej Sloveniji; bil je zakupnik več tedanjih lovišč. Mnogih njegovih tovarišev, še izpred sovražne okupacije, ni več med

nami, pa smo se še s težjim srcem poslovili od njega. Spominjamo se tudi tistih mračnih dni, ko smo morali naše lovsko orožje izročiti okupatorju, pa nas je bodril, da ga ne oddajamo za vedno. Njegova napoved se je uresničila in marsikatera teh pušk je pomagala v boju proti okupatorju, kakor je pomagal tudi on sam. Po osvoboditvi je bil med prvimi, ki so pomagali obnoviti lovstvo v porušeni domovini. Bil je soustanovitelj LD Dobrunje in Polje. V lovišča je zahajal ob slehernem prostem času. Kot izkušen in vsestransko izobražen je bil nadvse dober učitelj naraščaju in plemeniti tovariš lovski bratovščini. Lovišča Zasavja, Molnika, Pugleda, Visokega Loma in druga ga bodo pogrešala. Mnogo je storil za lovstvo in je tu premalo prostora, da bi mogli vse napisati. Zato naj mu nad gomilo veter in ptice pojo pesem globoke in iskrene naše zahvale!

Člani LD Pugled

Jože Berlec-Podpečan, član LD Tuhinjska Srednja vas, je 20. aprila letos, star 81 let, umrl. Nekeč lovski čuvaj in tolikokrat lovovodja se tudi na mrtvaškem odru ni ločil od svoje priljubljene lovске obleke. Častitljivemu tovarišu smo lovci izkazali poslednjo čast. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

LD Tuhinjska Srednja vas
sedaj
LD Sela pri Kamniku

Rok Plesnik, častni član LD Solčava, 92 let star. Častitljivemu in blagemu lovskemu tovarišu časten spomin!

Lovci LD Solčava

Ivan Pestotnik, višji veterinarski svetnik, se je na pragu svoje 70-letnice preselil v večna lovišča.

Bil je soustanovitelj in dolgoletni starešina LD Tuhinj ter njen častni član. Več let je bil član upravnega odbora LZ Ljubljana in upravnega odbora Lovske zadruge. Uveljavil se je kot so-trudnik »Lovca« s svojimi strokovnimi članki o boleznih divjadi. Odlikovan je bil z Znakom za zasluge. Kot lovec in gojitelj se je uspešno udejstvoval pol stoletja, predvsem v prostranih gozdovih Menine planine, saj je bil doma iz Tuhinjske doline, v gorski vasi Kostanj. Pred 40 leti si je na Osekih postavil prijetno lovsko zatočišče, ki mu ga je okupator požgal. Bil je splošno priljubljen ne le med lovci, ampak tudi med sorojaki, ki jim je ob vsaki priložnosti nudil svojo strokovno veterinarsko pomoč. Zadnja svetovna vojna mu je priza-dejala mnoge grenke ure, med njimi posebno s smrtjo sina študenta v nacističnem taborišču Bergen-Belsen.

Ob cvetočem pomladnem dnevu, v času, ko poje divji petelin, ki ga je pokojnik tolikokrat poslušal, smo spremili dragega in zglednega lovskega tovariša v njegov zadnji dom. Ohranimo ga v častnem in svetlem spominu!

LD Tuhinj in drugi
lovski tovariši — L. Z.

Namesto venca na grob pokojnega Janeza Pestotnika je LD Tuhinj prispevala 15 000 S din za onkološki inštitut v Ljubljani.

Lovska kinologija

Nega psa

Kinološki sodniki mi bodo pritrdili, da lastniki psov privedejo svoje pse k pregledom čisto zanemarjene ali nezadostno oziroma nepravilno negovane. Zato se mi zdi umestno, da dam lovcem vodnikom in rejcem psov nekaj napotkov.

Pregovor konjenikov pravi, da je dobro čiščenje pol prehrane. Nujnost telesne nege pa velja tudi pri psu.

Lovskega psa je treba sem in tja vsaj malo prekrtati in prečohati. Toda za vse vrste dlake ne velja enak način nege.

Za kratkodlake pse je najbolj priporočljiva uporaba krtače za čiščenje konj. To je krtača elipsaste oblike s kratkimi, gostimi in trdimi žimnatimi šopki. Po prekrtanju dlake v smeri in proti smeri rasti psa zberemo po smeri dlake še z mehko krpo. Pri taki negi se kratka dlaka dobro prilaga in ima lep lesk. Pse z resasto ali žimasto dlako je treba prečesati z redkim kovinskim (aluminijastim) glavnikom ali pa očohati s čohalom za govejo živino (štrigljem) — a ne pregrobo — v smeri dlake in nato s krpo obrisati.

Nekatere pasme resasto odlakanih psov pa je treba dvakrat letno čupati (trimati). Čupanje ni striženje. Čupanje opravimo s posebnim nožem za čupanje. Seveda je treba za čupanje vaje in izvežbanosti, ker sicer lahko iznakazimo

zunanjo obliko psa. Od lovskih psov smemo čupati resastega fokstierja, škotskega terierja, velškega in irskega terierja, medtem ko lovskega terierja ne smemo.

Za nego dolgodlakih psov (setrov, španjelov obeh vrst in dolgodlakih jazbečarjev) nikakor ne smemo uporabljati čohal, temveč le kovinast (aluminijast) glavnik, ki ne sme biti pregost, pa tudi ne prereditelj zob. Češemo lahko v smer in proti smeri rasti dlake, nazadnje pa samo v smeri rasti dlake. Ko smo s česanjem končali, dlako v smeri rasti obrišemo z baržunasto (žametno) krpo. Tako se dlaka lepo sveti in prilaga.

Za vse pasme pa velja pravilo, da je treba večkrat psom izmisti oči. To delo najlepše opravimo s kazalca laneno krpo, namočeno v 3-odstotno borovo vodo.

Tudi nega zobovja je potrebna. Na vsakih nekaj tednov je treba psu očistiti zobovje. Najbolj pravno je, da si ovijemo okrog kazalca laneno krpo, namočeno v vodi in povaljano v krednem prahu. Ker se pes pri človeku hrani drugače, kot se je nekoč v prirodi, mu je treba tudi zobovje negovati. Nujno mu je treba odstraniti zobni kamen, da se zobje ne omajejo.

Za čiščenje slušnih kanalov ne smemo nikdar uporabljati vode, temveč le za to ustrezna specialna sredstva.

Psa na leto okopljimo le 3 do 4-krat. Milo ali kako drugo sredstvo moramo dobro izprati. Sicer pa naravno psu vodno delo najbolj opere dlako. Od dežja ali snega mokrega psa ne smemo osušiti z drgnjenjem s krpo. S tem namreč utremo vodo v dlako

Istrijančki

Foto B. Krže

in prav do kože. Najhitreje in najtemeljiteje osušimo mokrega psa od dežja ali snega s časopisnim papirjem, ki kot pivnik popije vodo in umazanijo iz dlake. Po teh napotkih, ki niso zvezani s stroški, temveč le s časom, naj bi vsakdo, ki ima vsaj malo smisla za živali, negoval psa, zlasti pa lovec, ki mu je pes zvest pomočnik.

Jurij Verovšek

Prva preizkušnja psov jamarjev v Murski Soboti

Na kinoloških seminarjih v Lendavi, Gornji Radgoni, Ljutomeru in Murski Soboti so ugotovili, da je na področju pomurske lovske zveze precej psov jamarjev, ki niso telesno ocenjeni in ne po zasnovi preizkušeni. Zato je lovska zveza organizirala pregled jamarjev in hkrati vzrejno preizkušnjo za delo v rovu dne 3. 4. 1966. Isti vodniki bodo jeseni povabljeni na preizkušnjo zasnove njihovih jamarjev in tudi za delo na planem. Da vodnikom olajšam vodstvo, omenjam, da se pri preizkušnji za delo jamarja na planem ugotavljajo tele zasnove:

1. zanesljivost za delo po sledu (sled zdravega zajca, ki ga pes ni videl),
2. sledovoljnost,
3. glas na sledu (sledoglasen ali vidoglasen, oziroma tiha gonja),
4. vodoljubnost,
5. vodljivost,
6. strelomirnost.

Umetni rov za preizkušnjo je bil narejen v bližini Murske Sobote, ob Suhem potoku, kjer se je zbralo 14 vodnikov s svojimi jamarji. Psi so bili telesno oce-

njeni pred preizkušnjo. Od privedenih psov jih je bilo 5 ocenjenih s prav dobro, 6 z dobro, 2 odklonjena, 1 že prej ocenjen.

Od 11 preizkušenih jamarjev jih je ne glede na starost 8 prejelo nagrade. Če upoštevamo, da je pri vseh odločala le zasnova, ker kakih vaj ali šolanja ni bilo, se mora doseženi uspeh še više vrednotiti. Starejši psi so imeli nekaj izkušenj iz naravnih rogov.

Uspehi:

1. RUNA MKLT 1748, telesna ocena prav dobro, lastnik in vodnik Jože Trajbar, Martjanci 56. Majhna, zelo temperamentna, dve leti stara lovska terierka je pokazala zrelo znanje v rovu. Izvlekla je zadavljeno roparico in si jo pustila odvzeti le od lastnika; 61 točk, I a.
2. RINA MKLT 1479, telesna ocena prav dobro, lastnik in vodnik Aleksander Kološa, Pardušinci, p. Prosenjakovci. Lovska terierka je zelo živahna in je v rovu pokazala pozitivno zasnovo. Pred roparico daje glas; 60 točk, I b.
3. DINA MKLT 1526, telesna ocena dobro, lastnik Lovska družina Murska Sobota, vodnik Janez Vučklič, Rakičan 11. Temperamentna lovska terierka, le 33 cm visoka, je na roparico zelo ostra; 57 točk, II a.
4. KRT POBREŠKI MKLT 1864, telesna ocena prav dobro, lastnik je vodnik Franc Zidarič, Pavlovci 32, p. Ormož. Resasti terier je v rovu pokazal pravilno ostrnost in vztrajnost; 55 točk, II b.
5. CAR MKLT 1381, telesna ocena dobro, lastnik in vodnik Josip Kuranja, Križevci 69 v Prekmur-

ju. Najstarejši pes te prireditve v Pomurju je pokazal, da je dela na roparice že več; 55 točk, II c.

6. RINGO MKLT 1475, telesna ocena dobro, lastnik Lovska družina Prosenjakovci, vodnik Alojz Šturm, Prosenjakovci 96. Lovski terier je pokazal, da ima žekušnje iz naravnih rogov; 52 točk, II d.

7. BIS MKLT 1931, telesna ocena prav dobro, lastnik Lovska družina Brezovci, vodnik Franc Poredoš, Brezovci 4, p. Puconci. Lovski terier še ni leto star in zasnova ustreza dobremu jamarju; 50 točk, II c.

8. CID MKLT 1382, telesna ocena dobro, lastnik Lovska družina Moravci, vodnik Karel Lutar, Moravci 41, p. Martjanci. Terierjeva zasnova je ustrezna; 49 točk, III.

9. RINA MKLT 1747, telesna ocena dobro, last Lovske družine Moravci, vodnik Geza Murec, Moravci 10. Lovska terierka je bila premalo vodena, pokazala je le srednjo zasnovo; 35 točk.

10. BORA MKLT 1835, telesna ocena dobro, lastnik Ludvik Kološa, Sebeborci 118, p. Martjanci. Mlada psička ni pokazala dovolj ostrosti niti vztrajnosti; 31 točk.

11. BORA MKLT 1935, telesna ocena prav dobro, lastnik in vodnik Dušan Devetak, Murska Sobota, Titova c. 15. Ta terierka je bila najmlajša in je še neresna. Pokazala pa je zasnovo za jamarjenje; 29 točk.

Razveseljivo je, da so vsi psi jamarji šli v rov in je poprečje zasnov udeleženi psov pozitivno. Ocena zasnove za delo na planem bo jeseni, kar bo skupaj šele dalo sliko o vrednosti jamarjev tega področja.

Ivan Caf

Preizkušnja psov ptičarjev v Ljubljani in nekaj pripomb

Težko je določiti pol leta vnaprej datum pomladanske preizkušnje. Navadno je določen napačno in tako je bilo tudi letos. Kulture so bile nizke, vodniki niso imeli zadosti možnosti za vadbo psov in temu primeren je bil uspeh. V prihodnje je treba preizkušnje razpisati z rokom prijave in šele konec marca naj se vremenskim razmeram primerno določi datum, prijavitelce pa obvesti. Če bi bila pomladanska preizkušnja v Ljubljani izvedena 14 dni pozneje, bi bili vodniki bolj zadovoljni z uspehom in sodnika bi imela lažje delo za objektivno sojenje. Vsemu temu nakljub je preizkušnja, ki je bila 9. in 10. aprila t. l., potekala prav dobro. Pomladanska vzrejna preizkušnja in pregled psov ptičarjev sta merilo o uspešni ali neuspešni vzreji

Prva preizkušnja jamarjev LZ Pomurje v Murski Soboti, 3. aprila 1966

ter prirojenih lovnih zasnov. Pri nemških kratkodlakih ptičarjih ugotavljamo, da nismo napredovali v njihovi zunanosti. Težko je dati telesno oceno prav dobro, da o odlični ne govorim. Kdo je temu kriv? Vzreditelji, ki imajo legla od psic, ki so komaj dosegle telesno oceno »dobro«. Vedeti moramo, da je med »dobrim« in »dobrim« velika razlika. Temu smo krivi tudi sodniki, ker bi s strožjim ocenjevanjem lahko marsikaj izločili. Po vojni je bil kriterij sorazmerno mil in tega smo se vsi nalezli. Danes imamo že toliko nem. ktdl. ptičarjev, da lahko začnemo glede na zunanost z ostrejšo selekcijo.

Pri pomladanskih vzrejnih preizkušnjah pred desetimi leti so bile redke ocene nosu slabše od 4, danes se pa sodnik že težje odloči za tako oceno voha.

Ločiti bomo morali legla, ki jih priporočamo in izvirajo od res dobrih plemenjakov, ter legla, ki jih ne priporočamo. Po predpisih JKS ne moremo preprečiti parjenja psice s telesno oceno »dobro«, ker to dovoljujejo osnovni predpisi. Pasemska organizacija je pa po mojem mišljenju tista, ki lahko legla priporoča ali ne. Priporočila naj bi predložil pasemski organizaciji strokovni kolegij najmanj treh sodnikov. Po mojem mnenju je to edina rešitev, da pridemo v nekaj letih zopet na zeleno vejo. To bodo pozdravili rejci, ki nekaj žrtvujejo za legla, ki ne varčujejo pri prehrani psice in mladičev ter se ne ustrašijo potovanja s psico v oddaljenejši kraj k plemenjaku. Proti temu pa bodo seveda tisti, ki hočejo od legla zaslužek in »proizvajajo« s slabo psico in s psom za vogalom leglo vsako leto.

Sedaj še o preizkušnji:

Za pomladansko vzrejno preizkušnjo se je prijavilo 9 psov, od tega 7 nem. kdl. ptičarjev in 2 ostrodlaka nem. ptičarja. Psi so se po ocenah razvrstili sledeče:

I. oceno je prejel nem. kdl. ptičar BODO ČAVENSKI, vodnik Jože Logonder. Telesna ocena prav dobro, nos in stoja 4; zasnova po sledu zajca ni bila preizkušena; II. a, nem. kdl. ptičar BRON, vodnik Minče Smrkolj. Nos in stoja 4; zasnova na sledu ni bila preizkušena, telesna ocena dobro. II. b, nem. kdl. ptičarka BRINA ČAVENSKA (Babi), vodnik Janez Pernat. Nos in zasnova po sledu 4, telesna ocena dobro.

II. c, nem. kdl. ptičar BILA, vodnik Boltar. Nos 4, telesna ocena dobro.

II. d, nem. kdl. ptičar BOJ, vodnik Janez Udovič. Telesna ocena dobro.

Ocenjevanje

Foto VI. Pleničar

II. e, nem. kdl. ptičar BRIN, vodnik Matija Vidmar. Telesna ocena dobro.

III., nem. kdl. ptičarka BISTRA, vodnik Avgust Hribar. Telesna ocena prav dobro.

Pohvalno priznanje sta prejela nem. ostrodlaka ptičarja: DJIN JELENSKI (tel. ocena dobro), vodnik Minče Smrkolj in BOJ KRIMSKI (tel. ocena zadostno), vodnik Lojze Trtnik.

Detajlne ocene so pri Kinološki zvezi.

Upam, da se bomo videli na jessenski vzrejni preizkušnji. Vodniki naj do avgusta vadijo pse v poslušnosti in prinašanju.

Za pomladansko preizkušnjo psov, poleženih pred 1965. letom, se je prijavila nem. kdl. ptičarka RINA JRP 3910 I kd, vodnik Logonder. Nos 3, stoja 4. Odpovedala je pri vzdržnosti pred zajcem, 105 točk, ocena II.

Preizkušnjo je vodil zastopnik Lovske zveze Ljubljana Henrik Vadnov, sodila sta Bogdan Sežun in Ljuban Zadnik. Vreme je bilo še kar naklonjeno, le divjadi ni bilo kaj prida.

Zanimanje za psa ptičarja upada, ker je ta pes za lov dveh ali treh lovcev in ne za lov v strelcih, ki se vedno bolj uvaja.

Ljuban Zadnik

Preizkušnja ptičarjev v Mariboru, 10. aprila 1966

Mariborska lovska zveza vsako leto organizira vzrejno preizkušnjo in pomladansko preizkušnjo ptičarjev. Tako tudi letos pod odličnim vodstvom agilnega kinološkega ref. Franca Lipovška in sicer v lepem in bogatem lovišču LD Starše pri Ptujju. Vreme za delo psov je bilo kar ugodno, čeprav je po malem rosilo. Vodniki so disciplinirano sodelovali. V lepem lovskem domu LD

Starše se je zbralo 15 vodnikov — deset za vzrejno pomladansko preizkušnjo, pet pa za pomladansko preizkušnjo. Po izvršenih ocenah zunanosti je vodja opravil žrebanje za vrstni red.

Mladi:

Št. 1. Som, RMPki 2216, I. in v. Štefan Lipič, Gabrje, pošta Trbovlje. Pes ima pozitivne lovske zasnove, izboljšati mu je sistem iskanja, hitrost in vztrajnost — 90 točk, II b.

Št. 2 Cigo Trgoviški, RMPki, 2359, I. in v. Zlatko Gojčič. Pes ima odlično lovsko zasnovo — 103 točke, I d.

Št. 3 Bilka, RMPki 2319, I. in v. Srečko Gojčič. Zelo simpatična psica z odličnimi lovskimi zasnovami — 110 točk, I b.

Št. 4 Ajka, RMPki 2375, I. in v. Štefan Pisanec. Psica ima odličen nos, stoja in natezanje prav dobro — 97 točk, II a.

Št. 5 Kina, RMPki 2369, I. in v. Franc Vidovič. Njene lovske lastnosti so dobre — 80 točk, III b.

Št. 6 Cita Trgoviška, RMPki 2363, I. in v. Anton Kirbiš. Pri psički je pomanjkljiva zasnova v stoji; v drugem je prav dobra — 106 točk, I c.

Št. 7 Cia Trgoviška RMPki 2361, v. Stanko Lukman, I. Franc Slamič. Simpatična, lahka psica z odličnim nosom, išče sistematično — 111 točk, I a.

Št. 8 Kenti, RMPki 2367, I. in v. Vili Babič. Vse njene zasnove so prav dobre — 108 točk, I c.

Št. 9 Kent, RMPki 2366, I. in v. Stane Aberšek. Zasnove zadovoljujejo — 83 točk, III a.

Št. 10 Erko Bratonski, RMPki 2331, I. Štefan Lipič, v. Mirko Fluhar. Pes ni bil razpoložen; pokazal je zadovoljive lovske zasnove — 75 točk, pohvalno priznanje.

Poentra

Foto H. Vadnov

Starejši:

Št. 1 Arko Loperški, RMPki 2139, I. in v. Mirko Flajšaker. Lep pes, ki pa ni pokazal veščin za dveletnega ptičarja — 56 točk, pohvalno priznanje.

Št. 2 Amil Perniški, RKPki 1967, I. in v. Miha Bratušek. Kakor št. 1. — 57 točk, pohvalno priznanje.

Št. 3 Asi Perniški, RMPki 1966, I. in v. Janko Repina. Kakor št. 2 — 57 točk, pohvalno priznanje.

Št. 4 Aras Perniški, RMPki 1968, I. in v. Franc Hanžič. Kakor št. 3 — 58 točk, pohvalno priznanje.

Št. 5 Besa, RMPki 2108, I. in v. Jože Hlade. Nekoliko boljša od prejšnjih — 63 točk, pohvalno priznanje.

Vsi starejši psi so telesno prav dobri in sem prepričan, da so njihove lovske zasnove boljše, kakor so jih pokazali. Vodniki naj s psi več vadijo in pogosto hodijo v lovišče.

Jože Škofic

Kinološki seminar v pomurski lovski zvezi

Po izkušnjah na pomladanskih in jesenskih kinoloških prireditvah za ptičarje se je LZ Murska Sobotna odločila prirediti tečaje za vzrejo, šolanje in vodstvo ptičarja. Po objavljenem programu v »Lovcu« so bili predvideni štirje tečaji, in sicer v Lendavi, Ljutomeru, Gornji Radgoni in Murski Soboti. Za organizacijo tečajev so skrbele tamkajšnje domače lovske družine. S tako krajevno porazdelitvijo tečajev je bila dana možnost udeležbe vsem, ki se količkaj zanimajo za stvar, še posebej pa za lov s ptičarjem v nižinskih loviščih. Prvotnemu pro-

gramu se je pridružila še snov o vzgoji, telesnem ocenjevanju, vodstvu ptičarja na polju in na skupnih lovih ter o šolanju ptičarja po krvnem sledu. Predavatelj se je dotaknil tudi snovi za lovske, kinološke pripravnike, podal pregled o skupinah lovskih psov, o dolžnostih kinoloških referentov pri lovskih družinah, o delu strokovnih kinoloških organizacij pri nas itd. Obdelal je tudi psa jamarja in jamarjenje. Zaključna beseda na tečaju je bila posvečena predmetu »Družba in pes«.

Udeležba in razprave so pokazale zanimanje poslušalcev za celotno vsebino predavanj, ki so se vršila v sobotah in nedeljah meseca februarja in marca letos, to je v najprimernejšem času.

Obžalovati je le zelo skromno udeležbo lovskih pripravnikov, ki se ne zavedajo, kaj je lovcu pes. Po zanimanju udeležencev so tečaji uspeli in upam, da se bo strokovna plat pri vzreji, šolanju in vodstvu psov izboljšala.

Ivan Caf

Rešili so mi jo

Na Kliničnem centru veterinarskega oddelka Biotehnične fakultete v Ljubljani, Cesta v Mestni log, zdravijo bolne živali odlični strokovnjaki, ki imajo srce za bitja, ki ne znajo govoriti in povedati, kje in kako jih boli. Koliko ljubiteljev živali je srečnih že odpeljalo ozdravljene štirinožne prijatelje od tod! Z občudovanja vredno zavzetostjo in spretnostjo

rešujejo tam življenja bitjem, ki nas predano in zvesto spremljajo na vsakdanjih potih. To delo, ki ga opravljajo s čutom polne odgovornosti in resnosti, se more primerjati le skrbi za človeka v podobnih ustanovah. In od koga, če ne od človeka, naj neobgljena žival pričakuje pomoči! Tako so mi rešili tudi mojo psico, Diano Krimsko kot prvesnico, s carskim rezom, ki je v vsakem pogledu najbolje uspel. Na sliki je psica z leglom in njen rešitelj. S tem sem hotel opozoriti lovce, kje lahko dobe strokovno in sigurno pomoč za svoje štirinožne lovske pomočnike.

Ciril Pogačar

PRIJAVLJENE PARITVE

Kratkodlaki jazbečarji:

Alka JRJkd 307 — Iver Mali Demon JRJkd 306, leglo je bilo 27. 6. 1966, vzreditelj Franc Ječ, Gornji Lenart 36, p. Brežice.

Resasti jazbečarji:

Astra JRJos 197, bila na tekmi — Desi JRJos 200, bil na tekmi, leglo je bilo 17. 6. 1966, vzreditelj Jože Ban, Lokev 74, p. Divača.

Anke v. Zeilergasten STM Nr. 6503493 — Ari Janinski JRJos 287, bil na tekmi, leglo bo 21. 7. 1966, vzreditelj Franc Verdel, Zavrh 1, p. Šmartno v Sav. dolini.

Ciga JRGri 207 — Runo JRJri 241, bil na tekmi, leglo bo 5. 7. 1966, vzreditelj Ivan Verdinec, Lovski dom Rače, p. Orehova vas.

Koker španjeli:

Dana Obdravska JRŠK 406 — Princ Obdravski JRŠK 438, leglo bo 6. 7. 1966, vzreditelj Fedor Senkovič, Maribor, Cesta 14. divizije 40.
Rička JRŠK 398 — Per JRŠK 497, leglo je bilo 9. 6. 1966, vzreditelj Podlogar Franc, Veliki Ločnik 9, p. Turjak.

Nemški kdl. ptičarji:

Asta JRPki 3756, bila na tekmi — Dob JRPki 2334, bil na tekmi, leglo bo 22. 7. 1966, vzreditelj Jakob Čuk, Hrastje Mota 71, p. Križevci.
Rana JRPki 3191 — As Trgoviški JRPki 3710, bil na tekmi, leglo je bilo 20. 5. 1966, vzreditelj Viktor Holman, Maribor, Kamnica 155.
Aja JRPki 1880 — As iz Dominega vrta JRPki 3696, bil na tekmi, leglo bo 13. 7. 1966, vzreditelj Jaka Korent, Domžale, Bistriška 8.
Ajka Prulska JRPki 3770 — As iz Dominega Vrta JRPki 3696, bil na tekmi, leglo bo 15. 7. 1966, vzreditelj Marjan Ciber, Ljubljana, Izanska c. 132.
Linda Fužinska JRPki 3599, bila na tekmi — As iz Dominega vrta JRPki 3696, bil na tekmi, leglo je bilo 27. 5. 1966, vzreditelj Alfio Bambosso, Ljubljana, Koželjeva ulica 6.
Brina Loperška JRPki 3114 — Aso JRPki 3253, bil na tekmi, leglo je bilo 16. 6. 1966, vzreditelj Martin Zidarič, Loperšice 11, p. Ormož.
Drina JRPki 3549, bila na tekmi — Cedo Betnavski JRPki 2834, leglo je bilo 26. 6. 1966, vzreditelj Rudolf Peric, Bilje 50, p. Renče.
Borka JRPki 3820 — As Trgoviški JRPki 3710, bil na tekmi, leglo je bilo 28. 5. 1966, vzreditelj Mirko Fluher, Slivnica 38.
Breda Puconska JRPki 2548 — Bis JRPki 1317, bil na tekmi, leglo je bilo 22. 5. 1966, vzreditelj Ludvik Kuplen, Murska Sobota, Lendavska 44/a.
Rega Prulska JRPki 2397, bila na tekmi — As iz Dominega vrta JRPki 3696, bil na tekmi, leglo bo 6. 7. 1966, vzreditelj Gabrijel Treul, Ljubljana, Na Peči 14.
Bamba JRPki 3573 — As iz Dominega vrta JRPki 3696, bil na tekmi, leglo je bilo 30. 6. 1966, vzreditelj Dominik Smrkolj, Duplica 15, pri Kamniku.

Resasti nemški ptičarji:

Stella v. d. Steiermark JRPos 225 — Tref Leščanski JRPos 1035, leglo bo 21. 7. 1966, vzreditelj Marko Lokar, Ljubljana, Hradcega 45.
Beba Krimška RMPos 147 — Boroko Majšperski JRPos 1203, bil na

tekmi, leglo je bilo 25. 6. 1966, vzreditelj Franc Balon, Brezovica 40, p. Bizeljsko.

Epagneul bretoni:

Brina JRP EB 117 — Kras JRP EB 106, leglo je bilo 5. 6. 1966, vzreditelj Jože Koruza, Ajdovščina, Polževa 4.

Hanoveranski barvarji:

Asta v. Ratzenegg JRBl 41 H — Bergl v. Gastein JRBl 38 H, leglo je bilo 16. 5. 1966, vzreditelj Zavod za gojitev divjadi »Jelen«, Snežnik 78.

Lovski terierji:

Lajka Malagorska JRLT 1824, bila na tekmi — Nazdar Travnogorski JRLT 1225, bil na tekmi, leglo bo 19. 7. 1966, vzreditelj Lovska družina Mala gora.
Žola RMLT 1769 — Taro JRLT 2098, leglo bo 10. 7. 1966, vzreditelj Lovska družina Velike Lašče.
Krona Travnogorska JRLT 2404 — Taro JRLT 2098, leglo bo 13. 7. 1966, vzreditelj Lovska družina Sodražica.
Kuna JRLT 1528, bila na tekmi — Kapo Travnogorski JRLT 2402, bil na tekmi, leglo bo 11. 7. 1966, vzreditelj psarna Travnogorska, Sodražica.
Fida RMLT 1627 — Vrisk Reseniški JRLT 2602, bil na tekmi, leglo je bilo 28. 6. 1966, vzreditelj Albert Ogriz, Zg. Legen 45, p. Slovenj Gradec.

Runa RMLT 1748 — Horor Silvanus JRLT 2307, leglo je bilo 18. 6. 1966, vzreditelj Jože Trajber, Martjanci 56, p. Martjanci.
Dora JRLT 1872 — Lorko Travnogorski JRLT 2359, leglo je bilo 9. 6. 1966, vzreditelj Franc Herle, Praproče 11, p. Zagorje ob Savi.

Braki jazbečarji:

Dinja JRBj 1071 — Bar JRBj 916, leglo bo 19. 7. 1966, vzreditelj Avgustin Laurenčič, Vipava 188.
Asa Ortneska JRBj 1600 — Bodo JRBj 1480, leglo bo 18. 7. 1966, vzreditelj Franc Prijatelj, Vel. Poljane 20, p. Ortnek.
Asta JRBj 1525, bila na tekmi — Boni JRBj 1596, bil na tekmi, leglo bo 19. 7. 1966, vzreditelj Avgustin Prinčič, Dekani 60, p. Dekani.
Jasna Vinarska JRBj 1615 — Agič JRBj 1677, leglo bo 4. 7. 1966, vzreditelj Ivan Hartl, Prevalje 122.
Bistra JRBj 1727 — Ago JRBj 1569, leglo je bilo 5. 6. 1966, vzreditelj Janko Skobe, Goliše 7, p. Kresnice.
Čila JRBj 1221, bila na tekmi — Ago JRBj 1569, leglo je bilo 16. 6. 1966, vzreditelj Cugmas Alojz, Dobrava 7, Slov. Konjice.

Kdl. istrski goniči:

Greta JRGki 3868 — Boj Krimski JRGki 3862, leglo bo 1. 7. 1966, vzreditelj Anton Koščak, Mokronog 72.

Poentra stojita na fazane

Foto H. Vadnov

Cedra JRGki 3643 — Ari JRGki 3475, leglo bo 9. 7. 1966, vzreditelj Psarna Dragarska, LD Draga-Trava.

Friga JRGki 3185 — Ari JRGki 3475, leglo je bilo 27. 6. 1966, vzreditelj LD Videm, Dobropolje.

Ada JRGki — vpis v teku RMGki 2451 — Gero JRGki 3426, leglo bo 6. 7. 1966, vzreditelj Anton Žagar, Ajbelj 9, p. Nova Sela, Kočevje. Čada JRGki 3816 — Ari JRGki 3475, leglo bo 14. 7. 1966, vzreditelj Andrej Paternoster, Ljubljana, Litijska c. 35.

Arno JRGki 2341 — Ago JRGki 3316, leglo je bilo 2. 6. 1966, vzreditelj Ciril Straus, Dol pri Hrastniku 62.

Beba JRGki 3037 — Davor JRGki 3838, leglo je bilo 8. 6. 1966, vzreditelj Ritovšek Martin, Bukovžlak 20, Teharje.

Bistra Šmohorska JRGki 4392 — Goran JRGki 3415, leglo bo 6. 7. 1966, vzreditelj Jože Laubič, Svetelka 3, Dramlje.

Zlata JRGki 3846 — Beba Šmohorska JRGki 4402, leglo je bilo 16. 6. 1966, vzreditelj Karl Gorenc, Trbovlje, Žabjek 29.

Breda JRGki 1669 — Brko JRGki 3831, leglo je bilo 28. 6. 1966, vzreditelj Ivan Kokošin, Rečica ob Savi.

Kinološka zveza Slovenije

PRIJAVLJENE IN ZAŠČITENE PSARNE

»DOBRENJSKA« za jamarje, lastnik Sebastijan BAUMAN, Dobrenje 70, pošta Pesnica.

»ROVNIŠKA« za jamarje, lastnik Jože LEBEN, Zg. Besnica 81.

»STRMINA« za goniče, lastnik dr. Drago DEČKO, Topolščica 61.

»ZERJAVSKA« za nemške ovčarje, lastnik Alojz LETNIK, Maribor, Linhartova št. 15.

Kinološka zveza Slovenije

NOVI KINOLOŠKI SODNIKI

za oceno zunanosti in dela angleških in drugih kontinentalnih ptičarjev:

Pavel CVENKEL, Ljubljana, Puharjeva ulica št. 3,

za oceno zunanosti in dela krvo-sledcev:

Miloš KELIH, Lesce št. 177,

za oceno zunanosti in dela vseh vrst goničev:

Jože GRIL, Ribnica na Dolenjskem št. 8,

za oceno zunanosti vseh vrst goničev:

Franc STREL, Škofja Loka, Novi svet S III.

NOVI KINOLOŠKI SODNIŠKI PRIPRAVNIK

za oceno zunanosti in dela brak jazbečarjev:

Franc STREL, Škofja Loka, Novi svet S III.

Šaljive

Dolžinske mere po reformi

»Dvesto dvajset centimetrov,« je narekoval Peter, ko je pomiril višino vrat lovske koč.

Štefan, gospodar LD, sicer pa blagajnik pri podjetju, je napisal: 2,20 cm.

Peter, ki je pogledal v Štefanovo beležnico:

»Se ti pozna, da računaš z dinarji. Če si postavil vejico pred 2, bi moral tudi N pred centimetre, ker bo sicer mizar naredil vrata za čmrlje, ne pa za lovce.«

-elf-

Mačkov samomor

Lovskega zelenca Miho je soseda prosila, da ji ustrelji mačka, ki ji je razbil že več loncev z mlekom in posnel smetano, zadnje čase pa si je privoščil tudi piščeta. Miha je torej gospodinji naročil, naj mačka priveže, da bo sigurneje. Ko se je Miha s pihalnikom blizal mačku, je ta zasluhlil, da prihaja kruta kazen za storjene grehe. Začel je skakati in se trgati. In »špaga« je popustila. Miha je za ubežnikom izpraznil dvocevko, a maček jo je zdrav popihal. Nekaj dni ga ni bilo na spregled, teden kasneje pa se je le prikazal, toda v hišo si ni upal. Čepel je na svinjaku in če je zagledal gospodarja ali gospodinjo, se je potuhnil in skrtil. Neko jutro pa so ga našli mrtvega, obešenega za sprednjo nogo na žeblju, zabitem na svinjaku. Ko so lovci zvedeli za ta dogodek, so vzeli Miho na muho: »Veš, Miha, maček je raje napravil samomor, kakor da bi moral še enkrat pretrgati špago pred tvojim pihalnikom.«

St. Martinec,
LD Murska Sobota

